

NACRT

OPŠTINA KOTOR

**OPŠTINSKI PLAN ZA ZAŠTITU I
SPAŠAVANJE OD POŽARA**

Kotor, 2015. godine

Na osnovu člana 35. Zakona o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“ br. 13/07, 5/08, 86/09 i 32/11), čl. 30. Statuta Opštine Kotor („Sl. list Opštine Kotor“ br. 3/04, „Službeni list Crne Gore – opštinski propisi“ br. 17/08, 31/09, 40/10 i 4/11), Skupština opštine Kotor, na sjednici održanoj dana _____ 2015. godine, donosi

ODLUKU O USVAJANJU OŠTINSKOG PLANA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POŽARA

Član 1.

Usvaja se Opštinski plan za zaštitu i spašavanje od požara (u daljem tekstu: Plan za zaštitu od požara).

Opštinski plan za zaštitu od požara sastoji se od:

- Procjene ugroženosti od požara (Glava I),
- Dokumentata opštinskog plana za zaštitu i spašavanje od požara (Glava II),
- Priloga opštinskog plana za zaštitu i spašavanje od požara (Glava III).

Član 2.

Plan za zaštitu od požara stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u („Službenom listu CG – opštinski propisi“).

SKUPŠTINA OPŠTINE KOTOR

Br.
Kotor _____ 2015. godina

Predsjednik Skupštine
Nikola Bukilica

S A D R Ź A J

GLAVA I PROCJENA UGROŽENOSTI OD PŽARA

1. OPŠTI DIO.....	7
1.1 Geografski položaj.....	7
1.2 Reljef.....	7
1.2.1 Geomorfološki faktori.....	7
1.2.2 Inženjersko-geološke karakteristike.....	8
1.3 Klimatske karakteristike.....	8
1.4 Geološko-hidrološke karakteristike.....	10
1.4.1 Hidrogeološke karakteristike.....	10
1.4.2 Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda.....	11
1.5 Stanje životne sredine i kulturnog nasljeđa.....	12
1.6 Demografske karakteristike.....	15
1.7 Privredni i infrastrukturni objekti.....	16
1.7.1 Privredni objekti od posebnog značaja.....	16
1.7.2 Elektroprivredni objekti-prenosni i distributivni sistemi (dalekovodi i trafostanice).....	16
1.8 Saobraćajna infrastruktura.....	18
1.8.1 Drumski saobraćaj.....	18
1.8.2 Vodeni saobraćaj.....	20
1.8.3 Vazdušni saobraćaj.....	20
1.8.4 Telekomunikacije.....	20
1.9 Vanprivredni objekti i ustanove.....	21
1.9.1 Obrazovanje.....	21
1.9.2 Zdravstvene ustanove.....	22
1.9.3 Objekti kulture i važniji spomenici.....	23
1.9.4 Sportski objekti.....	24
1.9.5 Turistički objekti.....	24
1.9.6 Objekti državnih i lokalnih organa, institucija i preduzeća.....	25
1.9.7 Vrste skloništa i njihovi kapaciteti.....	26
2. POSEBNI DIO.....	28
2.1 Mogući rizici nastanka požara.....	28
2.2 Analiza hazarda.....	29
2.3 Analiza ugroženosti po sektorima.....	30

2.3.1	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 1.....	30
2.3.2	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 2.....	32
2.3.3	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 3.....	33
2.3.4	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 4.....	34
2.3.5	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 5.....	34
2.3.6	Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 6.....	36
2.4	Procjena ugroženosti šuma od požar.....	37
2.4.1	Zaključak iz procjene ugroženosti šuma od požara.....	39
2.5	Mjere, snage i sredstva za zaštitu od požara.....	40
2.5.1	Mjere za zaštitu od požara.....	40
2.5.2	Snage i sredstva za zaštitu od požara.....	41
3.	ZAKLJUČCI.....	45

GLAVA II

DOKUMENTA OPŠTINSKOG PLANA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POŽARA

1.	Mjere zaštite i spašavanja od požara (strukturne i nestrukturne mjere).....	47
1.1	Mjere i aktivnosti nakon dobijanja upozorenja o mogućoj poplavi/upozorenja o ekstremnim meteorološkim uslovima.....	47
1.2	Mjere zaštite i spašavanja od požara po fazama.....	48
1.2.1	Zaštita ključne infrastrukture.....	51
1.2.2	Zatvaranje puteva.....	51
1.2.3	Evakuacija.....	52
1.2.4	Spašavanje od požara.....	52
1.2.5	Obnova zaliha.....	52
1.2.6	Postupanje građana u slučaju požara.....	53
2.	Operativne jedinice (ljudski i materijalni resursi).....	53
3.	Organi lokalne uprave, privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici (ljudski i materijalni resursi).....	53
4.	Rukovođenje i kordinacija pri akcijama zaštite i spašavanja od požara.....	54
5.	Međuopštinska i međunarodna saradnja.....	54
6.	Informisanje građana i javnosti.....	55
7.	Način održavanja reda i bezbjednosti prilikom intervencija.....	55
8.	Finansijska sredstva za sprovođenje plana.....	56

GLAVA III

PRILOZI

- 1. Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama**
- 2. Pregled ljudskih i materijalnih resursa operativnih jedinica koje mogu biti angažovane u slučaju požara**
- 3. Pregled ljudskih i materijalnih resursa organa lokalne uprave, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika**
- 4. Organizaciona šema djelovanja opštinskog tima za upravljanje u vanrednim situacijama od požara**
- 5. Uputstvo za postupanje građana u slučaju rizika od požara**
- 6. Karte ugroženog područja u GIS-u**
- 7. Uputstva o evakuaciji**
- 8. Lokalni tim za zaštitu i spašavanje od požara koji se u slučaju potrebe može aktivirati za sprovođenje određenih mjera i aktivnosti**
- 9. Radna grupa za izradu opštinskog plana za zaštitu i spašavanje od požara**

GLAVA IV

Objavljivanje Plana

GLAVA I

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA

1. OPŠTI DIO

1.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Opština Kotor nalazi se u Crnoj Gori, u Bokokotorskom zalivu koji zauzima specifičan položaj u Jadranskom moru i predstavlja najrazuđeniji dio jugoistočnog dijela Dinarskog primorja.

Sastavljen je iz četiri manja zaliva koja se međusobno nadovezuju jedni na druge (hercegnovski i tivatski koji čine spoljašnji, te risanski i kotorski koji čine unutrašnji dio) i dva prodora, od kojih prvi povezuje otvoreno more sa hercegnovskim zalivom, a drugi (Verige) tivatski sa risanskim i kotorskim zalivom.

Na jugoistočnom kraju Kotorskog zaliva, na mjestu gdje je more najdublje (29,6 km) zašlo u kopno, na površini od 335 km², smješten je grad Kotor (42°26'N18°46'E) koji predstavlja sjedište opštine, kulturni, obrazovni, naučni, zdravstveni, privredni i sportski centar. Grad je smješten na naplavini rijeke Škurde koja protiče uz njegove sjeverne zidine i izvorišta Gurdić koji izvire iz njegove južne zidine. Sa istoka ga nadvijaju obronci Lovćena sa brdom Sveti Ivan (260 m), dok ga sa jugozapada more povezuje sa svijetom.

Kotor ima status stalnog graničnog pomorskog prelaza i luke za međunarodni pomorski saobraćaj.

Teritorija opštine obuhvata pojas otvorenog mora u dužini od 25,6 km (od uvale Bigovo na granici opštine Tivat do uvale Jaz) i obale unutrašnjeg Kotorsko-risanskog zaliva dužine 47,6 km.

Kotor je sa jugoistočne strane opasan krečnjačkim masivima planine Lovćen, sa sjeverozapadne ograncima planine Orjen, Radostakom i Dobrostricom.

U blizini Kotora su i dva poluostrva, Vrmačko i Devesinjsko, koja razdvajaju tjesnac Verige.

Opština Kotor (33.500 ha) oivčena je područjem ogranaka lovćenskog i orjenskog masiva, a obuhvata planinski prostor Krivošija sa Dragaljskim poljem, prostor oko kotorsko-risansko-morinjskog zaliva, greben Vrmca i ogranke Lovćena, Donji i Gornji Grbalj sa plodnim površinama i područje obale otvorenog mora.

Planinski vijenci pružaju se paralelno sa obalom i dijele prostor opštine na nekoliko cjelina.

Izuzetno povoljni i specifični klimatski, morfološki, hidrografski i hidrološki uslovi, bogatstvo i raznovrsnost flore i faune bili su presudni za nastanjivanje područja i izgradnju naselja na svojstven način. Tako je došlo do jedinstvenog sklada tvorevina prirode i ljudskog duha.

1.2 RELJEF

1.2.1 Geomorfološki faktori

Područje zaliva okružuju vertikale dinarsko-primorskog krečnjaka, izuzetne visine i debljine pripadajući tako rijetkim oblastima holokarsta u svijetu, sa posebno izraženom

kraškom morfologijom i hidrologijom.

Geomorfološke karakteristike terena su uslovljene paleogeografskom evolucijom prostora prostrane Dinarske geosinklinale, unutar koje se nalazi složeni Bokokotorski zaliv, oformljen abrazijom karsta, fluvijalnom i glečerskom erozijom.

Svojim postankom (tektonski spuštenu i potopljena riječna dolina) i morfološkim karakteristikama (izrazita vertikalna razuđenost) jedinstven je zaliv na Mediteranu.

Prirodu ovog područja karakteriše izuzetno vertikalna razuđenost, kao posljedica morfogeneze zaliva, naglašena tektonskim spuštanjem duž rasjednih linija Kotor – Orahovac i Risan – Krivošije. Posljedica navedenih karakteristika je visinska razlika od 1.437 m izmjerena između najdublje tačke u zalivu (67,96 m) i najviše kote na granici omeđenog područja (1.385 m).

1.2.2 Inženjersko-geološke karakteristike

U geološkoj gradnji dominiraju mezozojski i jako karstifikovani krečnjaci koji se karakterišu brojnim geomorfološkim oblicima (pećine, ponori, jame, okopane), a u priobalnom dijelu kenozojskim (tercijarnim) fliševima, na kojima su, uglavnom, podignuta naselja.

1.3 KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Klima

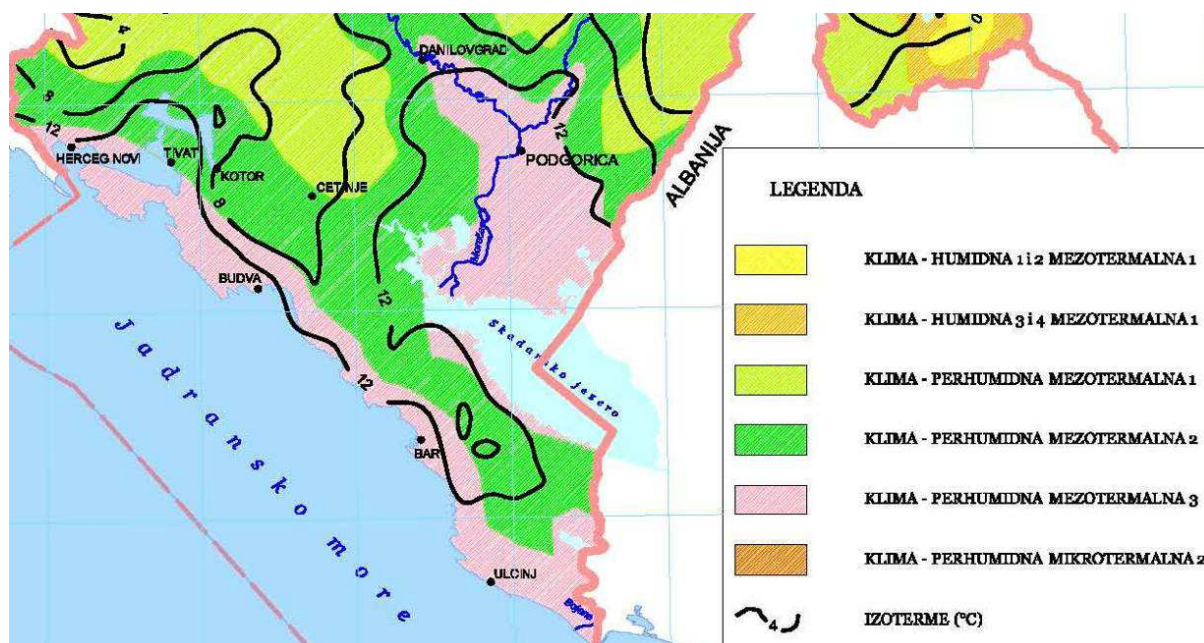
Klima područja opštine je blaga, mediteranska, iako se dijelovi u krečnjačkom zaleđu razlikuju od onih u primorskom i centralnom dijelu. Ljeta su topla i sušna, a česte visoke temperature su uzrokovane prisustvom golih krečnjačkih stijena, koje se lako zagrijevaju, dok visoko zaleđe sprečava prodor hladnijih vazdušnih masa. Jeseni i zime su blage i kišovite, a prosječna godišnja oblačnost je dosta visoka.

Kotor ima obilježje sredozemne klime, tačnije pripada perhumidnoj mezotermalnoj 2 zoni, koju karakterišu blagi vrlo kišoviti zimski period i izrazito sušan i relativno dug, topao ljetnji period.

Godišnji tok temperature vazduha, broj tropskih dana i broj dana sa mrazom u Kotoru, ukazuje da su ekstremne vrijednosti izražene u avgustu (maksimalna) sa 33,6°C i u januaru (minimalna) sa 2,0°C. Srednja mjesečna temperature za period 1977-2005. godina, iznosila je 15,6°C.

Prema maksimalnoj sumi godišnjih padavina, Kotor godišnje prima preko 4.106 mm/m² i najkišovitiji je grad na Jadranu. Prosječna godišnja suma padavina iznosi 1.744,6 mm/m². Snijeg i sniježni pokrivač na području Kotora rijetke su pojave. Maksimalna visina sniježnog pokrivača visine 3 cm izmjerena je 03.01.1993. godine. U Kotoru je samo 7 puta izmjeren sniježni pokrivač i to 4 puta u 1993. godini (3 dana u januaru i jedan dan u februaru).

Slika 1: Pripadnost klimatskoj zoni

Tablica 2. Prosječne mjesečne sume padavina u mm/m² i standardna devijacija

Period: 1977-2005. godina													
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	oct	nov	dec	GOD
srv	175,3	168,8	149,7	142,1	117,8	72,0	37,4	85,1	144,9	161,4	242,3	220,6	1744,6
max	409,7	463,2	323,9	344,6	289,8	159,9	123,1	291,3	420,1	350,3	506,9	423,6	4106,4
min	0,8	5,2	13,8	2,3	11,0	13,6	0,2	1,4	7,0	10,4	63,1	32,3	161,1
std	116,9	103,1	85,7	76,3	75,0	45,1	35,5	85,2	107,6	88,9	104,9	98,0	322,1

Tablica 5. Broj dana sa količinom padavina > 10,0 mm/m².

period: 1961-1990. godina													
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	oct	nov	dec	GOD
srv	5,7	5,6	4,5	5,0	4,0	2,6	2,1	2,4	4,1	4,8	6,7	6,5	53,9
max	10	14	9	9	9	7	5	6	10	12	12	12	69
min	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
std	3,19	2,94	2,31	2,31	2,39	1,67	1,39	1,71	2,64	2,55	2,52	3,04	12,09

Područje Boke kotorske je relativno mirno, bez čestih vjetrova, a posebno Kotorsko – risanski zaliv, u kojem je prosječno 213 dana u godinu bez vjetra. Zbog konfiguracije terena, bura duva iz oba smjera u Risansko-morinjskom zalivu u Krivošijama, a u Kotorskom zalivu u dolinom iznad Orahovca.

Ugroženost od klimatskih promjena u Crnoj Gori

Posljednjih godina evidentan je povećan broj prirodnih katastrofa, koje za posljedicu imaju povećanje broja ljudi koji su bili pogođeni njima za 30% tokom prve dekade XXI vijeka. Ali, za razliku od perioda 70-ih kada je došlo do relativnog smanjivanja broja smrtnih ishoda usljed prirodnih katastrofa kao rezultat bolje pripremljenosti za odgovor na nesreće, posljednjih godina je taj broj počeo da raste. Ove tendencije u učestalosti prirodnih katastrofa na početku XXI vijeka, kao rezultat imaju i velike materijalne štete koje se za period 2000 – 2009 procjenjuju na 789 milijardi američkih dolara. Statističke analize pokazuju da je

učestalost ekstremnih događaja poput velikih požara, poplava, erozija zemljišta, oluja i talasa tropskih vrućina povećana upravo zbog klimatskih promjena.

Dugoročni je cilj da se klima i prognoza budućih klimatskih uslova, eksploatišu kao prirodni resurs za što bolje socio-ekonomske uslove života na Zemlji. Zbog toga je borba protiv klimatskih promjena koje uzrokuje čovjek, postala predmet međunarodnih konvencija, panela, programa i projekata, koji predlažu i sprovode mjere za očuvanje postojećih klimatskih uslova pa samim tim i opstanaka mnogih biljnih i životinjskih vrsta, prirodnih i kulturnih vrijednosti i na kraju opstanak samog čovjeka.

S obzirom da EU ima obavezu smanjenja emisija, kroz pregovarački proces i pri bilateralnim susretima, očekivanja EU su da i države sa statusom non-Annex I, a posebno države kandidati i potencijalni kandidati za članstvo, preuzmu obaveze smanjenja ili ograničenja emisija za period posle 2012. godine. Ovdje treba napomenuti da je Crna Gora i non-Annex I zemlja, a istovremeno i kandidat za članstvo u EU. Evidentni trend klimatskih promjena na globalnom nivou, koje se manifestuju i na našim prostorima u vidu temperaturnih ekstrema, suša i poplava, iziskuje od svih nadležnih institucija i involviranih aktera u Crnoj Gori, kao prvoj ekološkoj državi u svijetu, odgovoran odnos prema životnoj sredini i racionalno korišćenje prirodnih resursa.

Kada su u pitanju klimatske promjene, globalni naponi su prvenstveno usmjereni ka mitigaciji.

Prema odgovarajućim klimatskim projekcijama u Crnoj Gori se očekuje porast prosječne godišnje temperature, učestaliji sušni periodi tokom ljetnjeg perioda i intenzivne padavine sa poplavnim potencijalom tokom zimskog perioda, komplikacije povezane sa zdravljem ljudi izazvanih ekstremnim vremenskim prilikama i pojavom novih bolesti netipičnih za područje Crne Gore, ugroženost poljoprivredne proizvodnje i bezbjednosti hrane, ugroženost energetskog sektora usljed ekstremnih vremenskih prilika, ugroženost vodnih resursa usljed dugotrajnih suša i usljed neracionalne upotrebe ovog resursa. Ove projekcije ukazuju na moguća dalja pogoršanja i nameću potrebu usvajanja odgovarajućih dokumenata i praktičnih mjera potrebnih za prilagođavanje ovakvim promjenama u Crnoj Gori.

1.4 GEOLOŠKO-HIDROLOŠKE KARAKTERISTIKE

1.4.1 Hidrogeološke karakteristike

Područje opštine Kotor je područje u čijem se zaleđu – Crkvice na Orjenu javljaju najveće količine padavina u Evropi – 5.155 mm. Podzemne vode koje se prihranjuju direktno od ovih padavina, nedovoljno su istražene, a istraživanja, zaštitu i zahvatanje podzemnih voda naročito otežava uticaj morskih voda koje prodiru duboko u kopno, usljed čega se javljaju boćatni izvori: Gurdić, Škurda, Orahovačka Ljuta i Vrulja Sopot, Morinjski izvori - vrela.

Specifična geološka građa, klima, geomorfološke i hidrogeološke odlike ovih terena imaju za posljedicu poniranje voda kojima se prihranjuju ležišta podzemnih voda, veliku mogućnost relativno lakog i brzog, zagađivanja podzemnih voda i otežano odstranjivanje uticaja mora na neka ležišta podzemnih voda, što predstavlja posebnu vrstu njihovog zagađenja, sa aspekta snabdijevanja vodom i ova područja čini bezvodnim.

Orahovački izvori se nalaze na širem području Donjeg Orahovca. Dio voda je zahvaćen kaptazom za potrebe vodosnabdijevanja Kotora u ljetnjem periodu, a dio voda slobodno otiče u more. U slivu Orahovačkih izvora je najpoznatiji izvor Ljute od koga je formirana povremena rijeka **Ljuta**. Minimalna izdašnost Orahovačke Ljute je procijenjena na oko 100 l/s, a maksimalna izmjerena je 183 m³/s. Režim izdanskih voda je u direktnoj vezi sa atmosferskim padavinama pa se dešava da se nakon samo jedne kišne noći u zaleđu, njena izdašnost poveća sa 100 l/s na 15 m³/s.

Na teritoriji Kotora najveće količine karstnih izdanskih voda se dreniraju preko karstnih bočatnih izvora poznatih pod nazivima **Gurdić, Škurda i Tabačina**. Slivno područje ovih izvora je prostrano i zahvata karstne prostore Lovćena i Njeguša.

Gurdić je izvorište koje se u stručnoj literaturi često naziva Katavotra, a izvire ispod nivoa mora, na dubini od oko 12 m. Estavela Gurdić je sifonskog karaktera. Zbog svoje specifičnosti, koja se ogleda u isticanju ispod nivoa mora, izdašnost Gurdića nije bilo moguće tačno izmjeriti. Ispitivanja izvora ukazuju da ovo vrelo izbija u vidu sekundarnog izvorišta, dok mu je primarno izvorište u blizini kontakta krečnjaka i terciarnog fliša. Utvrđeno je, dosadašnjim istraživanjima, da izvorište Gurdić u periodu malih voda u slivu, presušuje, pretvarajući se u ponor gutajući morsku vodu.

Tabačina i Škurda su izvorišta koja se nalaze nedaleko od zapadne kapije starog grada Kotora i predstavljaju jaka karstna vrela. Od ovih izvora formiraju se dva vodotoka i to Dobrotska i Kotorska Škurda. Iz izvorišta Tabačina eksplatiše se potreba Kotora 200 l/s vode. Kota isticanja preliva kaptaze na Tabačini je 2.66 mm. Kao i na većinu drugih izvora tokom ljetnjeg perioda i na ova dva izvorišta se osjeća intenzivan uticaj mora. Rezultati izvedenih istražnih radova ukazuju na jedinstven hidraulički sistem zaslanjivanja.

Spila risanska nalazi se sjeverozapadno od Risna na udaljenosti od oko 300 m od obale. Izlazni otvor Spile je oko 10 m iznad nivoa mora, a izdašnost jako varira. Maksimalna izdašnost iznosi 30 m³/s. U sušnom periodu vrelo Spila se zaslanjuje i spada u bočatna vrela.

Na oko 2 km od Risna nalazi se otvor pećine Sopot iz koje povremeno izbijaju velike količine voda. Atmosferske vode koje padaju području Orjena vrlo brzo sa površine poniru, da bi se njihovo isticanje koncentrisalo i na području Sopota. U hidrološkom maksimumu, kada karstni kanal **vrulje Sopot** nije u stanju da primi svu vodu koja dotiče, dolazi do izbijanja velike količine vode iz pećine. Nivo podzemne vode diže preko 40 m iznad nivoa mora i preliva direktno u more ogromnim vodopadom.

Morinjski izvori nalaze se na području Donjeg i Gornjeg Morinja i to su izvor „Krnjača“ u Bunovićima, izvori „Zminac“ i „Donja Voda“ u Dragomanovićima, izvor „Donjra Voda“ u Lučićima, Izvor „Palić Voda“ na Severima, izvor „Cvrčak“ u istoimanom mjestu Cvrčak, izvor „Pekani“ u Donjem Morinju.

1.4.2 Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda

Vodosnabdijevanje

Kotor se snabdijeva vodom sa 4 karstna izvorišta: Tabačina, Orahovac, Vrmac i Spila i nekoliko izvorišta sa kojih se vodom snabdijevaju prigradska naselja. Za vodosnabdijevanje

je dostupna i voda iz regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje. Voda se doprema do glavnog rezervoara u Škaljarima, a preko njega dalje do potrošača.

Sistem vodosnabdijevanja obuhvata oko 180 km primarne i sekundarne vodovodne mreže, kao i 14 manjih rezervoara. Takođe, u ovaj sistem je uključeno 8 pumpnih stanica. U toku ljetnjeg perioda, prisutno je zaslanjivanje najizdašnijih izvorišta Spila i Tabačina, što uzrokuje deficit vode.

U sistemu vodosnabdijevanja Kotora gubici su izuzetno veliki i u toku 2014. godine iznosili su oko 70%. Rad sistema je nestabilan i velike suše, kao i obilne padavine uzrokuju pad kvaliteta vode, koja u takvim situacijama nije za piće.

Prostorna pokrivenost **urbanog** dijela opštine je 90%, dok pokrivenost po broju stanovnika urbanog dijela iznosi 95%.

Otpadne vode

Kanalizaciona mreža je dotrajala, zbog čega dolazi do oštećenja i prodiranja podzemnih voda i čvrstog materijala što uzrokuje česte zastoje u radu. Osim odvajanja čvrstog materijala uz pomoć mehaničke rešetke i taložnika u glavnoj pumpnoj stanici, ne vrši se drugi tretman otpadnih voda. Pokrivenost **urbanog** dijela opštine po broju stanovnika iznosi 80%.

Kanalizacioni sistem je separatan. Sastoji se od kanalizacionog sistema Kotor – Trašte, koji je jednim dijelom zajednički sistem za Kotor i Tivat, glavnog gradskog sistema na obali i lokalnih kanalizacionih sistema pojedinih naselja.

Recipijent neprečišćenih otpadnih voda javne kanalizacione mreže i pojedinih septičkih jama su Jadransko more i zemljište. Kanalizacioni ispusti i ispusti za prelivne vode iz septičkih jama su veoma brojni i nijesu postavljeni na adekvatnoj dubini, pa se otpadne vode izlivaju plitko u priobalnom dijelu.

1.5 STANJE ŽIVOTNE SREDINE I KULTURNOG NASLJEĐA

Životna sredina

Stanje životne sredine kotorske opštine određeno je njenim prirodnim uslovima, fizičkom strukturom, privrednim aktivnostima, saobraćajem i društveno-ekonomskim procesima. Povoljna lokacija kotorske opštine, kao i integritet i autentičnost područja, u mnogome su anulirani neodgovarajućim odnosom čovjeka prema životnoj sredini.

Ljudska civilizacija je, na bazi prirodnih pogodnosti Primorja, kreirala dinamičan razvoj čije su posljedice danas dobro uočljive. Te pogodnosti nijesu bile samo povoljni klimatski uslovi i mogućnost povezivanja sa drugim udaljenim zemljama i krajevima, već i prirodni resursi koji postoje kako u moru, tako i na kopnu (šume, obradivo zemljište...).

Na kratkom prostoru, od oko 20 km, izdiferencirani su svi klimatski tipovi od mediteranske do alpske klime, pa se u vezi sa tim javlja raznolikost rijetkih florističkih vrsta (*Laurus nobilis*, *Nerium oleander* i *Pinus leucodermis*). Ovdje je nastanjen tipični endem *Clausilia catharensis*.

Posljedica vertikalne razuđenosti područja je i klimatska diferenciranost od mediteranskog do planinskog (subalpskog tipa klima). U vezi sa prednjim je i raznolikost vegetacijskog pokrivača koji karakteriše bogatstvo florističnih vrsta među koje ističemo

fitocenozu lovora (*Laurus nobilis*) kao predstavnika mediteranske (jadransko-sredozemne) klime, rijetko prirodno stanište oleandra (*Nerium oleander*) u blizini Risna, a na graničnom, sjeverozapadnom dijelu područja fitocenoze bora, munike (*Pinus leucodermis*), predstavnika alpske klime i balkanskog endema. Od endemskih vrsta faune najkarakterističniji je puž *Clausilia catherensis* koji živi na zidinama Kotora.

Akvatorij zaliva predstavlja prirodno najproduktivnije mrijestilište na Jadranu i poseban biotop. U vodama zaliva otkriven je akvatični raritet i nova vrsta školjke *Thyasira orahoviziana* (Parenzan, 1971) i *Mitra zonata* za koju se smatralo da joj nije stanište u južnom Jadranu.

Mnogi resursi su ostali sačuvani za našu i naredne generacije, dok su neki potpuno nestali ili se drastično promijenili. Takvu sudbinu su imale nekada bujne mediteranske šume, od kojih su danas ostale samo goleti na okolnim planinama ili makija na raznim stupnjevima degradacije u samom priobalnom pojasu.

Pojačana urbanizacija, i turistička izgradnja, izgradnja saobraćajnica i dr., dovode danas do velikih promjena na ovom prostoru i unošenja niza novih negativnih uticaja na prirodnu sredinu čitavog područja.

Savremeno zagađenje izaziva širok spektar štetnih efekata na različite mete: vazduh, vodu, zemljište, hranu, materijale i sve populacije živih organizama, uključujući i ljudsku. Evidentni su štetni efekti zagađenja na samu atmosferu usljed destrukcija ozonskog omotača i nagomilavanja emisije gasova staklene bašte u troposferi, što izaziva promjenu klime i porast temperature. Evidentne su i druge štetne posljedice zagađenja: devastacija zemljišta, posebno šuma što je u tijesnoj vezi sa kiselim kišama, zagađivanje vode, hemizacija poljoprivrede, sve veće količine otpadaka, posebno opasnih materija.

Demografska kretanja, takođe, doprinose povećanju nivoa zagađenosti, naročito u područjima sa velikom koncentracijom stanovništva.

Područje Kotora je u pogledu stvaranja ekoloških poremećaja, a posebno ekscenčnih pojava, izloženo u većem stepenu tokom turističke sezone. Veliki broj turista, uz nekontrolisano ponašanje u interakciji sa neodgovarajućom opremljenošću i izgrađenošću vitalnih infrastrukturno-komunalnih sistema, učestalije izazivaju ekološke ekscese. Van turističke sezone, ekološki poremećaji svedeni su na manju mjeru, ali ne uz potpuno efikasnu kontrolu i otklanjanje.

Kulturno nasljeđe

Posebnu vrijednost (univerzalnu vrijednost prema Konvenciji o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine), na teritoriji opštine Kotor, čine prirodne karakteristike izražene na području Kotorsko-Risanskog zaliva koje se kao prirodno i kulturno – historijsko područje Kotora nalazi na UNESCO-voj listi svjetske baštine¹.

1

Zbog svojih izuzetnih prirodnih i kulturnih vrijednosti Kotor je od 1979. godine Odlukom međunarodnog Komiteta za svjetsku baštinu – UNESCO upisan na Listu svjetske prirodne i kulturne baštine. Potpisivanjem Alborg Povelje postaje član Asocijacija gradova održivog razvoja Evrope, a od 2000. godine član je Kluba najljepših zaliva svijeta.

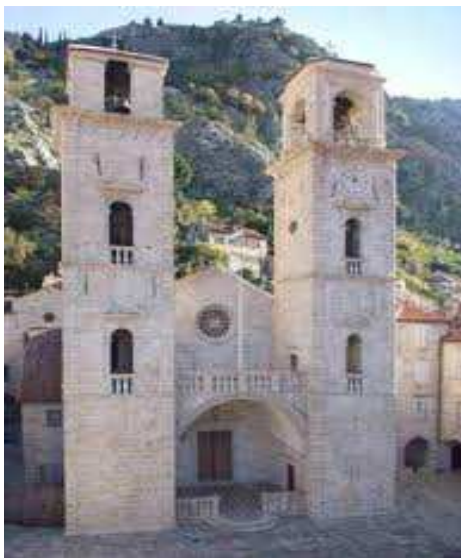
Prirodno i kulturno – historijsko područje Kotora čini harmoničnu simbiozu prirodnih fenomena i graditeljskog nasljeđa. Ovo područje obuhvata unutrašnji, najuži (340 m) i u kopno najdublje usječeni dio Bokokotorskog zaliva.

Područje svjetske kulturne baštine Kotora je integralno dobro, naslijeđenih prirodnih i kulturnih vrijednosti.

Prostor zaštićenog područja je homogena cjelina koju karakterišu isti graditeljski rječnik i zajednička kulturna historija.

Na teritoriji opštine Kotor nalazi se više od polovine ukupnog pokretnog i nepokretnog spomeničkog fonda Crne Gore.

Među spomenicima kulture od izuzetnog značaja su: Stari grad Kotor sa jedinstvenim bedemima i romaničkim crkvama (Katedrala Sv. Tripuna, Crkva Sv. Luke, Crkva Sv. Ane, Crkva Sv. Marije Koledate, Crkva Sv. Mihaila), Grad Perast sa ostrvom i crkvom Gospe od Škrpjela, ostaci Antičke vile sa mozaicima u Risnu (ulica Gabela) i Bogorodičin hram na Prčanju.

Slika 2: Katedrala Sv. Tripuna

Slika 3: Bogorodičin hram na Prčanju

Stanje kulturne baštine na području kotorske opštine je zadovoljavajuće, i pored mnogih devastacija i nasrtaja na integritet i autentičnost kulturnih dobara. Historijska jezgra: Stari grad Kotor i Perast primjeri su očuvanih starih urbanih cjelina. Na zaštićenom području je za sada sačuvana izuzetna univerzalna vrijednost zbog koje se ono nalazi na Listi svjetske baštine.

Ipak, opasnost i nadolazeći problem za nepokretnu kulturnu baštinu, a naročito za zaštićeno područje Kotora, predstavlja sve veća i nekontrolisana urbanizacija koja može da ugrozi vrijednosti zbog kojih je Kotor uvršten na Listu svjetske kulturne baštine UNESCO-a.

Aktivnosti i mjere koje trebe preduzeti, kako bi se spriječili negativni trendovi, definiše Menadžment plan prirodnog i kulturno – historijskog područja Kotora. Glavni cilj Menadžment plana je da osigura djelotvornu zaštitu i poboljša značaj područja Svjetske baštine, putem ustanovljenja jednog sveobuhvatnog mehanizma upravljanja. To je prije svega strateški plan, koji postavlja okvir za integrisano i proaktivno upravljanje, koji promovise

vrijednosti, resurse baštine i njihovo korišćenje. Menadžment plan se bavi identifikacijom, opisom i menadžmentom svih aspekata područja Svjetske baštine. Plan identifikuje sve ono što je značajno u vezi s područjem, prepoznaje izazove i prijetnje, predlaže politike, daje smjernice i mjere u cilju očuvanja i unaprjeđenja ovih vrijednosti².

1.6 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE³

Prema popisu iz 2011. godine, u Kotoru je evidentan blagi pad broja stanovnika u odnosu na 2003. godinu. Razlog tome je prvenstveno u činjenici da je nakon 2000. godine opština Kotor ušla u fazu niskog prirodnog priraštaja, odnosno broj umrlih lica nadmašivao je broj živorođene djece. Ovaj se trend nastavio do 2007. godine, kada ponovo počinje faza pozitivnog prirodnog priraštaja.

Prosječna starost stanovništva iznosi 39,5 godina (37,6 kod muškaraca i 41,2 kod žena). U gradskoj sredini prosječan broj godina je 39,8, dok je u ruralnom području starosni prosjek 39,1 godina. Najveći procenat stanovnika je od 50 do 59 i od 25 do 35 godina.

Podaci po popisu iz 2011. godine:

- broj stanovnika: 22 601,
- polna struktura: 10 837 muškaraca (47,95%) i 11764 žena (52,05%),
- gradsko stanovništvo: 12 583 (55,67%),
- ostalo (ruralno) stanovništvo: 10 018 (44,33%),
- broj domaćinstava: 7 604,
- broj stanova: 13 594 (od toga 7 616 u urbanom, a 5 978 u ruralnom dijelu),
- broj stanovnika na 1 km²: 67 stanovnika,
- prosječan broj članova po domaćinstvu: 2,9.

Redni broj	Starosna struktura	Ukupan broj
1.	od 0 do 4 godine	1 287
2.	od 5 do 9 godina	1 156
3.	od 10 do 14 godina	1 309
4.	od 15 do 19 godina	1 381
5.	od 20 do 24 godina	1 451
6.	od 25 do 29 godina	1 600
7.	od 30 do 34 godina	1 610
8.	od 35 do 39 godina	1 435
9.	od 40 do 44 godina	1 535
10.	od 45 do 49 godina	1 644
11.	od 50 do 54 godina	1 714
12.	od 55 do 59 godina	1 747
13.	od 60 do 64 godina	1 531
14.	od 65 do 69 godina	870
15.	od 70 do 74 godina	962

² Vidjeti Menadžment plan prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora, Ministarstvo kulture, 2011

³ Podaci MONSTAT-a

16.	od 75 do 79 godina	702
17.	od 80 do 84 godina	404
18.	od 85 do 89 godina	203
19.	90 i više godina	54
20.	Nepoznato	6
21.	UKUPNO	22 601

Tabela 1: Stanovništvo prema starosti u opštini Kotor na osnovu popisa iz 2011.godine

1.7 PRIVREDNI I INFRASTRUKTURNI OBJEKTI

1.7.1. Privredni objekti od posebnog značaja

Privreda Kotora zasniva se na tercijalnim djelatnostima: trgovini, turizmu, uslugama, djelimično industriji i začecima pomorske privrede. Među kolektivima ističu se: Luka Kotor AD, Crnogorska plaovidba AD Kotor, (Daido metal) takođe, značajan broj ugostiteljskih preduzeća (hoteli, moteli) i preduzeća koja se bave proizvodnjom i preradom hrane.

1.7.2. Elektroprivredni objekti-prenosni i distributivni sistemi (dalekovodi i trafostanice)

Prenos i distribucija električne energije na crnogorskom primorju u nadležnosti su Elektroprivrede Crne Gore iz Nikšića, odnosno lokalnih elektrodistributivnih preduzeća u njenom sastavu. Konzum crnogorskog primorja nema na svom području izvore električne energije, već se napaja iz elektroprenosne mreže Crne Gore na naponu 110 kV.

Primorska oblast napaja se iz TS 400/110 kV Podgorica 2 (dalekovodima Podgorica 2 – Bar i Podgorica 2 – Budva, Podgorica 2 – Cetinje – Budva) i pomoću TS 110/x kV Trebinje (dalekovodom 110 kV Trebinje – Herceg Novi).

Osnovni problem u pouzdanom napajanju potrošača na teritoriji opštine povezan je sa radijalnim napajanjem Kotora dalekovodom 35kV Tivat – Kotor, što čini da područje grada sa oko 23.000 stanovnika i 13.000 potrošača ima najnesigurnije napajanje u Crnoj Gori.

Mrežu 35kV čine tri grupe nadzemnih vodova. U prvoj su dalekovodi izgrađeni prije 1960. godine na čelično-rešetkastim stubovima, sa provodnicima od bakra i Al/Č, presjeka 35 mm² i 50 mm² koji su u lošem stanju. Ostatak dalekovoda 35 kV su vodovi na čelično-rešetkastim pocinčanim stubovima, presjeka 95 mm² i 70 mm². Udio kabla u mreži 35 kV je samo 5%.

U nadležnosti distribucije su i postrojenja 35/10 kV. Prosječna instalisana snaga postrojenja na području opštine Kotor je 9,6 MVA. U pogledu tehničkog rješenja, udio savremenih sklopnih blokova sa izvlačivim prekidačima je zanemarljiv. Gotovo sve TS 35/10 kV imaju postrojenja sa vazduhom izolovanim klasičnim ćelijama, malouljnim prekidačima i elektromehaničkom relejnom zaštitom.

Vodovi 10 kV su vrlo bitan element distributivne mreže u pogledu pouzdanosti pogona, stalnosti napajanja korisnika mreže i gubitaka električne energije. Razvoj mreže 10 kV se odvijao prema trenutno nastalim potrebama i mogućnostima, a ne po unaprijed

brižljivo i odgovorno usvojenom konceptu oblikovanja vrste i karakteristika vodova, što je rezultiralo neracionalnim ulaganjima i komplikovanim pogonom. Kablovi 10 kV čine 22% mreže, znatno više nego udio kabla 35 kV. Dominantni tip vodiča je Al/Č 35mm². Nadzemna mreža 10 kV je u pravilu radijalna, bez mogućnosti dvostranog napajanja.

Poznato je da su u mreži niskog napona prisutni veliki problemi sa vrijednostima napona.

Kroz područje opštine Kotor prolazi dalekovod 110kV Budva – Tivat – Herceg Novi – Trebinje, ali na tom području ne postoji transformacija 110/x kV, već se konzum napaja iz TS 110/35 kV Mrčevac koja uobičajeno radi sa jednim transformatorom za konzum ED Tivat, a drugim za ED Kotor.

Distributivna mreža područja Kotora koje se napaja iz TS 110/35kV Mrčevac riješena je sa dva srednja napona 35kV i 10kV. Iz TS 110/35kV Mrčevac izlaze 2 dalekovoda 35kV za napajanje konzuma kotorske opštine (jedan ka TS 35/10 “Škaljari”, drugi ka TS 35/10 “Morinj”). Mreža 35 kV na tom području je prstenasta sa izvedenim poprečnim 35kV vezama. Čitavo konzumno područje Kotora napaja se električnom energijom preko dalekovoda 35KV Tivat – Kotor, presjeka ALČE 95/15mm² i trafostanice 35/10kV, 2x8MVA, locirane u Škaljarima. Dalekovod Kotor – Tivat je malog prečnika, pa time i manjeg kapaciteta, što predstavlja problem u snabdijevanju stanovnika Kotora električnom energijom. Dalje se područje obuhvata Elektrodistribucije Kotor napaja iz pet transformatorskih stanica 35/10kV:

- TS 35/10kV Škaljari (2x8)MVA
- TS 35/10kV Dobrota (1x4 + 1x8)MV
- TS 35/10kV Risan(2x4)MVA
- TS 35/10kV Morinj(1x4 (1 x 8))MVA
- TS 35/10kV Grbalj(2x4) MVA

Sve navedene TS 35/10kV, u redovnoj šemi (kada nema poremećaja u mreži i kada su opterećenja u granicama nominalnih vrijednosti), napajaju se iz TS 110/35kV Tivat (Gradiošnica).

Napajanje (redovna šema) TS 35/10kV je preko sljedećih Vv 35kV :

- Vv 35kV TS 110/35kV Tivat – TS 35/10kV Škaljari,
- Vv 35kV TS 35/10kV Škaljari – TS 35/10kV Dobrota,
- Vv 35kV TS 35/10kV Dobrota – TS 35/10kV Risan
- Vv 35kV TS 110/35kV Tivat – TS 35/10kV Morinj,
- Vv 35kV TS 35/10kV Morinj – TS 35/10kV Risan.

Napajanje TS 35/10kV Grbalj preko voda TS 110/ 35kV Tivat – TS 35/10 kV Račica (nadležnost ED Tivat) – TS 35/10kV Pržno (nadležnost ED Tivat) – TS 35/10kV Grbalj. Tri TS 10/0,4 kV u Lastvi Grbaljskoj se napajaju iz TS 35/10 kV Poddubovica (nadležnost ED Budva).

Osnovni problem u napajanju potrošača električnom energijom na teritoriji opštine Kotor je što, u slučaju istovremene pojave kvarova na Vv35kV TS 35/10 Škaljari – TS 35/10kV Dobrota i Vv TS 110/35 kV Tivat – TS 35/10 kV Morinj, ne postoji mogućnost napajanja konzuma TS 35/10 Morinj i Risan. Takođe, problematična je radijalna veza Vv 35kV TS 35/10kV Škaljari – TS 35/04 Štirovnik (koja napaja predajnik i vojni objekat), jer je

trasa ovog dalekovoda izložena jakim atmosferskim pražnjenjima, pa su česti poremećaji u mreži naponskog nivoa 35kV.

Pored neplaniranih prekida u napajanju električnom energijom uslovljenih poremećajima u EES, postoje i planirani prekidi radi neophodnih intervencija, kako u smislu obavljanja redovnih remonta EE objekata, tako i u saniranju uočenih nepravilnosti, a u cilju predupređivanja havarijskih stanja.

U snabdijevanju potrošača električnom energijom na teritoriji opštine Kotor veliki problem predstavljaju dotrajali dalekovodi koji ne mogu da podnesu veća naponska opterećenja i vremenske nepogode.

Jedna od ključnih aktivnosti svakako je usmjerena na smanjenje gubitaka električne energije, koja se prije svega ogleda u smanjenju netehničkih – komercijalnih gubitaka, a zatim i tehničkih. Osnovni problemi u sigurnom i pouzdanom napajanju potrošača povezani su sa radialnim napajanjem dalekovodom 35kV Tivat – Kotor, jer je pomenuti dalekovod malog presjeka, pa time i manjeg kapaciteta. Pored toga, višegodišnji problem napajanja električnom energijom na cijeloj teritoriji opštine mogu se ukloniti postavljanjem novih 10kV kablova, tj postepenim obnavljanjem 10 kV mreže i izgradnjom modernih trafostanica, odnosno postepenim ukidanjem zastarjelih stubnih trafostanica.

1.8 SAOBRAĆAJNA INRASTRUKTURA

Opštinu Kotor karakteriše intenzivan saobraćajni razvoj. Ovaj prostor je sa susjednim opštinama i šire povezan sa drumskim, pomorskim i posredno vazdušnim saobraćajem.

1.8.1 Drumski saobraćaj

Najznačajniji magistralni put je M-2 (E-65, E-80) koji kao dionica Jadranskog puta ima međunarodni značaj i povezuje opštinu Kotor sa ostalim područjima duž Jadranske magistrale. Jedan dio puta na teritoriji kotorske opštine ide duž zaliva (od Veriga do Veriga) i povezuje sva veća priobalna naselja (dužina ove dionice je 47,6 km). Drugi je dio magistralnog puta od Lastve Grbaljske do Radanovića (u dužini 13,5 km). Ukupna dužina magistralnog puta na teritoriji opštine je 51,2 km, od čega je 40,1 km sa savremenim asfaltnim kolovozom, dok je 11 km puta sa lakom asfaltnom konstrukcijom. Dionica magistralnog puta od Veriga (iz pravca Herceg Novog) do Kotora ima širinu kolovoza 6,0 m, i od Kotora do Veriga (dionica Muo – Prčanj – Stoliv) ima širinu kolovoza 4,5 m. Najpovoljnija je dionica magistralnog puta Lastva Grbaljska – Radanovići sa širinom kolovoza 7,0 m.

Elementi magistralnog puta u dijelu zaliva (naročito na dionici Kotor – Stoliv) relativno su skromni, jer je osnovna karakteristika puta mala širina kolovoza i nepregledne, oštre krivine, a na pojedinim dionicama dolazi i do urušavanja puta. Generalno gledano, stanje magistralnih puteva na teritoriji opštine Kotor može se okarakterisati kao loše.

Izgradnjom magistralnog puta Lipci – Žabljak ostvarena je bolja veza ovog dijela primorja sa zaleđem i značajno je rasterećen zaliv od saobraćajnog zagušenja, naročito u

ljetnjoj sezoni. Magistralna saobraćajnica je sa savremenim kolovoznim zastorom, ima širinu kolovoza 7 m i njena dužina na teritoriji opštine je 24 km.

Značajniji regionalni putevi na teritoriji opštine Kotor su:

- P-1 Kotor – Trojica – Krstac i Trojica – Radanovići.....29.6 km
- P-11 Risan – Grahovska ploča (stariput).....27.0 km
- Lipci – Grahovska ploča (novi put).....23.6km
- P-22 Kotor – tunel „Vrmac” – raskrsnica Kotor-Tivat-Budva-Radovići).....3.7 km

Putni pravci P-1 i P-11 povezuju primorje sa unutrašnjošću Crne Gore, dok je putni pravac Kotor – tunel Vrmac – Radanovići najkraća veza Kotora sa magistralnim putem Lepetani – Budva i Industrijskom zonom.

Svi putni pravci su asfaltirani, a dio puta Kotor – Trojica i putni pravac Kotor – tunel Vrmac – Radanovići imaju savremeni kolovozni zastor u dužini od 9,2 km. Ostale dionice regionalnih puteva (najveći dio – 51,1 km) imaju laku asfaltnu konstrukciju.

Širina kolovoza na putu Kotor – tunel Vrmac – Radanovići i Kotor – Trojica je 7,0 m, Trojica – Radanovići 6,0 m, Trojica – Krstac 4,5 – 5 m, a na putu Risan – Grahovska ploča 4 – 4,5 m.

Tehničke propise u horizontalnom i vertikalnom smislu ne ispunjava jedino regionalni put Kotor – Trojica.

Na putu Risan – Grahovska ploča elementi puta su loši, kako u pogledu poluprečnika krivina, tako i uzdužnih nagiba i širine kolovoza, a zbog dotrajalosti potpornih zidova, često dolazi do njihovog oštećenja.

Lokalne saobraćajnice na području opštine imaju funkciju povezivanja ostalih naselja koja se ne nalaze uz magistralne ili regionalne saobraćajnice.

Na teritoriji opštine registrovan je 41 lokalni put, ukupne dužine 180 km (636.450 m²), s tim da je oko 117 km (405.250 m²) lokalnih puteva sa asfaltnim ili betonskim kolovozom, 41 km (25.500 m²) sa makadamskom podlogom, a 22 km (130.250 m²) sa zemljanom podlogom.

Osim lokalnog puta Jugodrvo – Bigovo, gdje je prije par godina urađena moderna saobraćajnica širine 7,0 m, kao i puteva Sveta Petka – Sveti Jovan – tunel Vrmac i Trojica - Gradiošnica, dijela priobalnog puta u Dobroti na potezu Auto-kamp – Kavalin, saobraćajnice Lastva – Krimovice i puta Višnjeva – Glavati na kojima je urađena nova asfaltna kolovozna konstrukcija, većina lokalnih puteva je u lošem stanju, a cjelokupno održavanje se svodilo na krpljenje udarnih rupa na kolovoznoj konstrukciji.

Postojeće ulice na teritoriji opštine Kotor svojim koridorima se uglavnom poklapaju sa urbanističkim planovima, ali širinom, vrstom kolovozne konstrukcije, kao i ostalim karakteristikama, generalno ne zadovoljavaju zahtjeve predviđene urbanističkim planovima. Ukupna dužina ulica iznosi 30 km, a površina koju obuhvataju je 125.000 m². Kolovozna konstrukcija je uglavnom od betona i asfalta.

Dakle, u saobraćajnoj slici šireg gradskog područja Kotora (Dobrota, Kotor i Muo) dominira glavna saobraćajna arterija „Jadranski put“, na kojoj se preklapaju različite saobraćajne funkcije sa mješovitim prometom.

Generalno gledano, drumski saobraćaj je nedovoljno razvijen za turističku atraktivnost Boke. Jedina veza između sjevera i juga na istočnoj obali Jadrana je Jadranska magistrala, što ima za posljedicu tranzit čitavog međunarodnog teškog saobraćaja. Tokom ljeta intenzitet saobraćaja povećavaju kolone autobusa i automobile koji dolaze iz pravca Budve, prolaze kroz Kotor, Risan i Herceg Novi do Hrvatske granice. Ovakva frekventnost onemogućava bilo kakvu rekreativnu aktivnost. Samo Perast je zaštićen obilaznicom.

1.8.2 Vodeni saobraćaj

Kotor se kao luka prvi put spominje u istorijskim dokumentima iz druge polovine XII vijeka. Do XIX vijeka ostvarivan je redovan putnički saobraćaj parobrodima sa većinom luka na Jadranu. Redovan lokalni putnički pomorski saobraćaj u Boki, između Herceg Novog i Kotora, uspostavljen je krajem XIX vijeka. Sredinom XX vijeka, kada je izgrađena Jadranska magistrala, značaj Luke Kotor, a time i pomorskog saobraćaja, počinje da opada. Ubrzo zatim, nakon 75 godina redovnog saobraćaja, dolazi do ukidanja linija sa ostalim jadranskim lukama. Nakon katastrofalnog zemljotresa 1979. godine, koji je znatno oštetiо luku, obavljena je rekonstrukcija i dužina operativne obale je povećana za oko 50 m. Godine 1984. Luka Kotor dobija status luke za međunarodni saobraćaj.

Raspoloživo područje djelatnosti Luke segmentirano je u dvije osnovne cjeline: lučki i marinski dio.

Dužina operativne obale lučkog segmenta je VEZ I (ukupno 188 m) i VEZ II (ukupno 150 m).

Operativna obala marinskog segmenta duga je 417 m. U njenom sklopu je i pontonski kapacitet sa 14 vezova na pontonima tipa „S“.

Kopneni dio operativne obale iznosi 4.000 m². Na površini platoa, u pojasu širine 6m, odvijaju se funkcije Luke.

Obalni putnički promet kao dio javnog prevoza nestao je tokom 60-ih godina prošlog vijeka, a Luka Kotor je trenutno orjentisana ka nautičkom turizmu i prihvatu brodova za krstarenje.

1.8.3 Vazdušni saobraćaj

U oblasti vazdušnog saobraćaja, najbliži teritoriji opštine Kotor (u sastavu JP Aerodromi Crne Gore) je Aerodrom Tivat, koji prerasta u izuzetno modernu međunarodnu vazdušnu luku.

1.8.4 Telekomunikacije

Na području opštine Kotor postoje sva tri mobilna operatera, i to: T-Mobile, Telenor Crne Gore i M-tel koji koriste 3G GSM tehnologiju. Pokrivenost prostora, naročito uz morsku obalu je dobra, a kako je mobilna telefonija u stalnom porastu, situacija se stalno popravlja.

Nosilac razvoja telekomunikacione infrastrukture u opštini Kotor je Telekom Crne Gore – TK Centar Kotor. Tokom posljednjih godina razvoj telekomunikacione mreže odvijao

se u nekoliko faza:

- postavljanje novih digitalnih centrala;
- rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove TT mreže;
- uvođenje novih servisa i aktivnije dodatnih usluga.

U Kotoru je instaliran savremeni digitalni komunikacioni čvor, na koji su, pomoću optičkih kablova i odgovarajućih sistema prenosa, povezani udaljeni pretplatnički stepeni, locirani u gradskom jezgru ili u naseljima na području opštine. Izgrađenost TT kanalizacije je solidna.

Stanje fiksne telekomunikacione mreže u opštini Kotor prikazano je kapacitetima u komutaciji i pristupnim mrežama, kao i u izgrađenosti mreže optičkih kablova.

Na teritoriji opštine postoji 31 radio bazna stanica.

1.9 VANPRIVREDNI OBJEKTI I USTANOVE

1.9.1 Obrazovanje⁴

Opštinu Kotor karakteriše značajan broj obrazovnih ustanova, i to: predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

Redni broj	Naziv predškolske ustanove	Broj djece
1.	Vrtić jaslice „Radost” Kotor	206
2.	Vrtić „Radost“ Prčanj	47
3.	Vrtić „Radost“ Risan	83
4.	Vrtić „Radost“ Dobrota	142
5.	Vrtić „Radost“ Tabačina	103
6.	Vrtić „Radost“ Škaljari	155

Tabela 2: Predškolske ustanove sa brojem djece

Osnovno obrazovanje

Redni broj	Naziv školske ustanove	Broj učenika
1.	Osnovna škola „Nikola Đurković“ u Radanovićima	297
2.	Osnovna škola „Njegoš“ u Škaljarima i na Benovu	791
3.	Osnovna škola „Savo ilić“ u Dobroti	543
4.	Osnovna škola „Ivo Vizin“ u Prčanju	95
5.	Osnovna škola „Veljko Drobnjaković“ u Risnu	171

Tabela 3: Školske ustanove sa brojem učenika

Srednjoškolsko obrazovanje

⁴ Podaci su za 2013. godinu.

U srednjoškolski centar koji se nalazi u Dobroti spadaju Gimnazija, Srednja medicinska škola, Srednja ekonomska škola, Srednja muzička škola „Vida Matjan”, kao i Srednja pomorska škola. Ukupan broj učenika je 1201.

Visokoškolsko obrazovanje

- **Fakultet za pomorstvo u Kotoru**, broji 1800 studenata.
- **Fakultet za turizam i hotelijerstvo**, broji 1100 studenata.
- **Institut za biologiju mora**, smješten u zgradi izuzetnih građevinskih i lokacijskih kvaliteta, koja u potpunosti zadovoljava sadašnje i buduće potrebe.(Institut nije visokoškolska obrazovna ustanova iako se nalazi u sistemu Univerziteta Crne Gore)

Dom učenika i studenata nalazi se u blizini Srednje pomorske škole u Dobroti. Raspolaže smještajnim kapacitetima od oko 200 kreveta u trokrevetnim i dvokrevetnim sobama.

1.9.2 Zdravstvene ustanove

Zdravstvena zaštita stanovništva je organizovana na tri nivoa.

- Prvi je nivo primarne zdravstvene zaštite koji bi trebalo da obezbijedi 80-85% potreba za zdravstvenom zaštitom. Nosilac primarne zdravstvene zaštite je izabrani doktor u ambulanti, odnosno timovi izabranih ljekara u domovima zdravlja.
- Drugi odnosno nivo sekundarne zdravstvene zaštite obezbjeđuje se posredstvom specijalističkih ambulanti i bolničkih postelja kroz sistem opštih i specijalnih bolnica.
- Zdravstvena zaštita na trećem, tercijarnom nivou, ostvaruje se preko Kliničkog centra Crne Gore i Instituta za javno zdravlje.

Mrežu javnih ustanova u zdravstvu na području opštine Kotor, koja je centar regionalnog značaja, čine:

- Dom zdravlja Kotor (sa ambulantama u Radanovićima i Risnu);
- Opšta bolnica Kotor u Škaljarima;
- Specijalna bolnica „Vaso Ćuković“ u Risnu i
- Specijalna bolnica za psihijatriju u Dobroti.
- Dom zdravlja se sastoji od sljedećih organizacionih cjelina: ambulanti izabranih doktora, centara za podršku (centar za plućne bolesti i tbc; centar za biohemijsku, mikrobiološku, RTG i ultrazvučnu dijagnostiku; centar za mentalno zdravlje) i jedinica za podršku (jedinica za patronažu, jedinica za fizikalnu terapiju na primarnom nivou i jedinica za sanitetski prevoz). Sistemom primarne zaštite obuhvaćeno je 86 % građana.

Redni broj	Naziv zdravstvene ustanove	Broj kreveta
------------	----------------------------	--------------

1.	Specijalna bolnica za ortopediju, neurologiju i neurohirurgiju Risan	122-180
2.	JZU Opšta bolnica u Kotoru	162
3.	Specijalna bolnica za psihijatriju Kotor	240

Tabela 4: Broj kreveta u pojedinim zdravstvenim ustanovama

Tokom reforme primarne zdravstvene zaštite reorganizovan je kompletan Dom zdravlja i definisana organizacija i način pružanja zdravstvene zaštite. Reorganizacija Doma zdravlja je dovela do potrebe da se na drugačiji način organizuje pružanje stomatološke zdravstvene zaštite, palijativne njege, hitne medicinske pomoći, medicine rada i sportske medicine.

Stomatološka zdravstvena zaštita je reorganizovana privatizacijom izabranih stomatologa na primarnom nivou. Način pružanja i organizacija hitne medicinske pomoći je definisana usvajanjem Zakona o hitnoj medicinskoj pomoći.

Socijalna zaštita

Za socijalnu zaštitu stanovnika opština Kotor, Budva i Tivat nadležna je Javna ustanova Centar za socijalni rad sa sjedištem u Kotoru. Različitim vrstama socijalne pomoći stanovnicima Kotora bave se i lokana samouprava, odnosno Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti, neke nevladine organizacije, vjerske zajednice i dr. U opštini postoji i kancelarija Crvenog krsta.

Na prostoru opštine Kotor postoji ustanova za socijalnu zaštitu **JU Dom starih „Grabovac“ u Risnu**. Dom ima 9.000m² korisnog prostora i kapacitet 317 ležaja. Prema podacima iz 2011. godine u domu boravi 300 korisnika o kojima brinu 104 zaposlena radnika. Dom pruža institucionalnu brigu starim licima, ostalim invalidnim i hronično duševno oboljelim starim licima, te osobama koje se nađu u stanju akutne socijalne potrebe. Zbrinjavanje podrazumijeva kompletnu njegu i zdravstvenu zaštitu, stručnu, socijalnu i psihološku, pravnu i savjetodavnu, te pomoć u administrativno-finansijskim poslovima koji se tiču korisnika.

Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora „Peruta Ivanović“ (kapaciteta 250 mjesta) bavi se predškolskim, osnovnim i srednjim obrazovanjem. Ustanova raspolaže sa 40 specijalizovanih učionica i kabineta u kojima se odvijaju nastava i vježbe. Prema podacima iz 2011. godine školu pohađa 84 đaka, od kojih 41 učenik osnovnu, a 43 srednju školu. U nastavno-vaspitnom procesu u školama Zavoda radi 31 defektolog. Od njih 27 je surdopedagoga, 3 logopeda, 1 audiolog, 6 profesora predmetne nastave, 1 pedagog – psiholog i u školskim radionicama 8 nastavnika praktične nastave.

1.9.3 Objekti kulture i važniji spomenici

Osim objekata pobrojanih u poglavlju 1.5.2 ove Procjene, na ovom mjestu izdvajamo institucije kulture, koje su date u sljedećoj tabeli.

Redni broj	Naziv institucije kulture	Sjedište ustanove u mjestu
1.	JU Centar za kulturu „Nikola Đurković“	Kotor
2.	Istorijski arhiv	Kotor
3.	Državni arhiv	Kotor
4.	OJU Muzeji	Kotor
5.	Pomorski muzej Crne Gore	Kotor
6.	Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore	Kotor
7.	Domovi kulture	Risan, Škaljari, Dobrota, Prčanj, Glavatičići, Nalježići, Han

Tabela 5: Pregled institucija kulture

Važno je istaći i Muzej grada Perasta koji se nalazi u jednoj od najljepših baroknih zgrada na cijelom primorju, koja je djelo arhitekta Giovanni Batista Fontana iz Venecije. Muzeji u Boki Kotorskoj posjeduju bogat muzejski fond koji prati istorijski, pomorski, ekonomski i kulturni razvoj gradova u Boki.

1.9.4 Sportski objekti

Opština Kotor raspolaže sa preko 7.000 m² zatvorenih i 90.272 m² otvorenih sportskih površina. Po važećem standardu od 0,5 m² zatvorenih i 3,0m² otvorenih sportskih površina po stanovniku, opština Kotor bi trebalo da ima 11.474 m² zatvorenih i 68.841 m² otvorenih sportskih površina. To znači da Kotor u potpunosti zadovoljava standard za otvorene površine namijenjene sportu i rekreaciji, dok je evidentan manjak zatvorenih prostora, odnosno potrebno je još nešto preko 4.000 m² ovih površina.

Redni broj	Sport i rekreacija	Sjedište u mjestu
1.	Zatvoreni bazen „Nikša Bućin“	Škaljari
2.	Otvoreni bazen	Dobrota
3.	Otvoreni bazen	Risan
4.	Otvoreni bazen	Prčanj
5.	Fudbalski stadion „Bokelj“	Škaljari
6.	Fudbalski stadion „Grbalj“	Donja Sutvara
7.	Dvorana školskog centra – Kotor	Kotor
8.	Sportska dvorana - u izgradnji	Škaljari
9.	Dvorana OŠ „Njegoš“	Kotor
10.	Dvorana OŠ „Savo Ilić“	Dobrota
11.	Dvorana OŠ „Veljko Drobnjaković“	Risan
12.	Dvorana OŠ „Nikola Đurković“	Radanovići
13.	Teren za male sportove OŠ „Njegoš“	Benovo - Kotor
14.	Teren za male sportove	Grbalj
15.	Teren za male sportove OŠ „Ivo Vizin“	Prčanj
16.	Teren za male sportove „Sv. Vrača“	Dobrota
17.	Teren za boćanje	Perast
18.	Teren za boćanje	Stoliv i Kostanjica
19.	Ostali otvoreni tereni za male sportove	Pobrđe, Nalježići, Bigovo, Lastva Grbaljska, Orahovac, Plagenti i dr.

Tabela 6: Postojeći sportski objekti i tereni na teritoriji opštine Kotor

1.9.5 Turistički objekti

Na području kotorske opštine ima ukupno 28 hotela (2 veća i 26 manjih) različite veličine i kategorija (sa 1.198 ležajeva), 7 hostela zajedno sa Studenskim domom „Spasić-Mašera i Rresursnim centrom „ Peruta Ivanović (sa 596 ležaja) i 6 auto kampova.

Na osnovu turističke kategorizacije, 5 zvezdica ima samo jedan hotel „Forza Mare“ (butik hotel) u Dobroti.

Nešto je veći broj hotelskih smještajnih kapaciteta sa 4 zvezdice: hoteli „Astoriya“, „Villa Duomo“, „Hipocampus“, „Vardar“ i „Cattaro“ u Starom gradu, „Palazzo Radimiri“ u Dobroti, „Splendido“ na Prčanju, „Amfora“ u Orahovcu i „Per Astra“ u Perastu. Radi se o manjim hotelima (butik hotelima , vilama apartmanskog tipa) koji posjeduju relativno mali broj soba.

Veći hoteli su generalno u lošem stanju: „Teuta“ u Risnu (306 ležaja) po kategorizaciji ima 2 zvezdice i jedan je od malobrojnih hotela u zalivu koji ima sopstvenu plažu sa sitnim šljunkom. Slična situacija je i sa bivšim hotelom „Fjord“ (nekada 2* - 286 ležajeva) koji je, takođe, bio na samoj obali, sa sopstvenom plažom, ali je sada u ruševnom stanju. Hotel nije u funkciji, a na njegovom mjestu bi trebalo da se izgradi novi.

1.9.6 Objekti državnih i lokalnih organa, institucija i preduzeća

Na području opštine Kotor funkcionišu strane, državne i lokalne institucije:

Strane institucije:

- Konzulat Republike Hrvatske i
- Počasni konzulat Belgije.

Državne institucije:

- Osnovni sud (Kotor, Tivat, Budva);
- Osnovno tužilaštvo (Kotor, Tivat, Budva);
- Opštinski sud za prekršaje;
- Ministarstvo ekonomije – Kancelarija tržišne inspekcije;
- Zaštitnik imovinskih prava Crne Gore;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova – Filijala Kotor;
- Uprava policije – Područna jedinica Kotor;
- Uprava za nekretnine – Područna jedinica Kotor;
- Direkcija javnih prihoda – Ekspozitura Kotor;
- Fond PIO – Područno odeljenje Kotor (Kotor, Tivat, Budva);
- Centar za socijalni rad Kotor;
- Zavod za zapošljavanje PJ Kotor;
- Fond za zdravstveno osiguranje Kotor;

- Lučka uprava Crne Gore, Kotor;
- Uprava carina – Carinarnica Kotor;
- Pomorski muzej;
- Istorijski arhiv Kotor i
- Uprava za kulturna dobra.

Lokalne institucije

- *Organi lokalne samouprave:* Skupština opštine i Predsjednik opštine
- *Organi lokalne uprave:* Sekretarijat za opštu upravu; Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti; Sekretarijat za lokalne prihode, budžet i finansije; Sekretarijat za privredu, preduzetništvo, saobraćaj i komunalne poslove; Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje; Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine; Sekretarijat za imovinsko-pravne poslove; Komunalna policija; Informacioni centar; Služba za zajedničke poslove; Služba zaštite i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora.
- *Javne ustanove i preduzeća:* D.O.O. „Komunalno Kotor“; Javno preduzeće D.O.O. „Vodovod i kanalizacija“ Kotor; Turistička organizacija Opštine Kotor; Radio Kotor; OJU Muzeji, JU Kulturni centar i Dobrovoljno vatrogasno društvo „Bogoljub Brezić“ - Perast.

1.9.7 Vrste skloništa i njihovi kapaciteti

Na području Opštine postoji 17 skloništa.

Red. broj	Lokacija skloništa (adresa)	VRSTA		Površina m ²	Katastarska parcela	List nepokretnosti
		javna, blokovsk	skloništa u preduze			
Kotor						
1	2	3	4	5	6	7
1.	Sklonište u Upravnoj zgradi (magacin Odsjeka odbrane)		*	50 m ²		suteren
2.	Atomsko sklonište-zaklon Pionir I i Pionir II	*		2 x 400 m ²	1965	LN 1065
3.	Sklonište „Sv. Vračić“ Dobrota		*			
4.	Sklonište „Sv. Stasija“ I Dobrota		*			
5.	Sklonište „Sv. Stasija“ II Dobrota		*			

6.	Dobrota Sv. Matija (Lahor)	*		200 m ²	1757/2	LN 261
7.	Sklonište „Školski centar“ Dobrota	*				
8.	Sklonište „Rakite“ I Škaljari		*			
9.	Sklonište „Rakite“ II Škaljari					
10.	Sklonište „Rakite“ III Škaljari					
11.	Dobrota Dom zdravlja			2x200 m ²		
12.	Robna kuća „Kamelija“					
13.	Centar za lica sa poremećajima sluha i govora					
14.	Lipci- „Jugopetrol“					
15.	Preduzeće „Rivijera“					
16.	Preduzeće „Bokeljka“					
17.	Industrija ležaja					
18.	sklonište u Dobroti-zgrade Jugopetrola					

Tabela 7: Pregled skloništa u opštini Kotor

2. POSEBNI DIO

2.1 MOGUĆI RIZICI NASTANKA POŽARA

U svijetu, a i kod nas, uslijed požara nastale su ogromne materijalne štete. Da bi se mogle preduzeti najadekvatnije mjere zaštite od požara, moramo znati kako do njega može doći, tj. poznavati uzroke i rizike od požara, koji su međusobno povezani. Ako uklonimo uzročnike, a rizike od požara svedemo na minimum, ako ugradimo instalacije za dojavu požara i stabilne instalacije za njihovo gašenje, ako obezbijedimo dovoljno opreme i sredstava za gašenje požara i obučimo ljudstvo da rukuje tom opremom i sredstvima, tada postizemo cilj zaštite od požara, tj. smanjenje štetnih posljedica vatre. Ovakav način zaštite od požara nazivamo **preventivnom zaštitom**.

Do požara dolazi djelovanjem toplote na materiju koja može gorjeti uz prisustvo kiseonika. Ta toplota može se postići na razne načine, koji su sistematizovani u određene grupe, kao što su:

1. Toplota dobijena gorenjem druge materije
  - Direktni dodir s plamenom ili užarenim materijama
  - Eksplozija
2. Toplota dobijena hemijskom reakcijom
  - Hemijske reakcije
  - Samozagrijavanje i samozapaljenje
3. Toplota dobijena prelaskom električne energije u toplotnu
  - Elektricitet
  - Munja ili grom
  - Statički elektricitet
4. Toplota dobijena mehaničkim radom
  - Trenje
  - Pritisak

- Udar

Prisustvo materije koja se lako može zapaliti ili eksplodirati, tehnička neispravnost uređaja, instalacija i ostalog, nepoštovanje tehnoloških normi i postupaka, te nesmotreno korišćenje otvorene vatre predstavljaju rizik od požara.

Izrazito sušno vrijeme pogoduje nastanku šumskih požara. Zbog vjetra i nepristupačnosti terena, požari često zahvataju velike površine, traju i po više dana i u tim uslovima je gašenje otežano. Vrsta požara zavisi od niza specifičnosti, kao što su osobine drvene mase šumskih kompleksa, karakteristike tehnoloških procesa u industrijskim i drugim privrednim objektima, prisustvo zapaljivih i opasnih materija, vrste poslovno-stambenih kompleksa, javnih objekata, energetske i drugih objekata.

Poznavanje fizičko-hemijskih osobina plinova, opasnih i eksplozivnih materija, repromaterijala i gotovih proizvoda koji predstavljaju stalnu opasnost, a koji se koriste u procesu proizvodnje, pruža realne mogućnosti da se te opasnosti po ljudske živote i materijalna dobra u cijelosti otklone ili svedu na minimum.

Analize šumskih požara na području Opštine Kotor pokazuju da ih je najčešće prouzrokovao **ljudski faktor**, zbog nehata i nepažnje, ali i zbog izostajanja odgovarajućih mjera zaštite prilikom korišćenja obje.

Štete od požara ogledaju se u:

- širenju štetnih materija u koja kao produkti sagorijevanja dođu u vazduh, plovna područja posredstvom zagađenja vode kod industrijskih požara (hemizacije u poljoprivredi),
- uništavanju stambenih i infrastrukturnih objekata,
- potapanju i izlivanju kanalizacionih otpadnih voda,
- zagađenju tla,
- zagađenju vodnih rezervi,
- epidemijama i trovanjima,
- zabarivanjima i zasipanjima vodnog tla.

2.2 ANALIZA HAZARDA

Hazard je opasno stanje ili opasan događaj koji predstavlja potencijalnu pretnju i može da nanese štetu ljudima, njihovoj imovini, životnoj sredini, kulturnoj baštini i privredi.

Požar predstavlja nekontrolisani proces sagorijevanja, čija pojava (plamen, toplota i produkti sagorijevanja) često ugrožava život ljudi i može da izazove velike materijalne štete.

Na prostoru Kotora mogući su požari svih razmjera i nivoa, od incidenta do katastrofe.

Najčešći su požari na:

- zelenim i šumskim površinama,
- stambenim, javnim, privrednim i drugim objektima,
- objektima, instalacijama i skladištima opasnih materija,
- infrastrukturnim objektima, instalacijama i uređajima.

Šumski požar javlja se u nekoliko oblika, i to:

- niski ili prizemni požar, koji zahvata gorivi materijal na tlu i nisko rastinje,
- visoki požar razvija se iz niskog požara jačeg intenziteta, a njime su najčešće ugrožene četinarske šume,
- požar pojedinačnih stabala nastaje udarom groma i
- podzemni požar, vrlo rijedak i širi se veoma sporo.

Prema prirodi postojanosti materijala pri sagorijevanju, požari se dijele na četiri klase, i to:

klasa A: požari čvrstih zapaljivih materijala, često organske prirode, pri čijem se sagorijevanju normalno obrazuje žar,

klasa B: požari zapaljivih tečnosti,

klasa C: požari zapaljivih gasova i

klasa D: požari zapaljivih metala.

Požar je česta posljedica i elementarnih nepogoda i havarija, pri čemu redosljed događaja može da bude različit. S druge strane, šumski požari kao elementarne nepogode, bilo da su izazvani ljudskom nepažnjom ili da su nastali spontano, mogu da ugroze čitave regije.

Primjera ovakve vrste ima mnogo, a najbolji su veliki šumski požari koji su se desili 2007. godine na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Kao rezultat mogućih požara većih ili manjih razmjera, mogu nastupiti određene posljedice po:

- stanovništvo koje živi i radi u okruženju,
- spasioce, zaposlene,
- objekte i infrastrukturu i
- životnu sredinu.

2.3 ANALIZA UGROŽENOSTI PO SEKTORIMA

2.3.1 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 1.

Požarni sektor broj 1. se nalazi u južnom i zapadnom dijelu gradskog područja Kotora i obuhvata područje Stoliva, Prčanja, Mula, Peluzice i Škaljara. Prepreke širenju požara na ovom prostornom obuhvatu predstavljaju mnogobrojne neizgrađene površine u vidu gradskog zelenila, sportskih terena, neizgrađene površine između objekata idr. Na području ovog sektora su prisutni raznovrsni sadržaji :vatrogasna jedinica, administracija i poslovni prostori, zdravstvo (bolnica), ugostiteljstvo, te stambene jedinice. Stambeni objekti su kolektivnog i individualnog karaktera. Kolektivni stambeni objekti su u naseljima Peluzica i Škaljari ,i kreću se do spratnosti P + 8.

Stambeni objekti u Novom naselju građeni poslije zemljotresa su montažnog karaktera sa znatnim učešćem gorivog materijala u konstrukciji, što smanjuje njihovu vodootpornost prema JUS –u U.J.I.240.

Individualni stambeni objekti prosječne spratnosti P +1 su građeni od solidnog građevinskog materijala (izuzev drveta u krovnoj konstrukciji). Između njih su slobodne površine u vidu okućnice, dvorišta i bašti , koje predstavljaju zaštitne zone širenja požara s jednog objekta na drugi.

Objekat Pošte se sastoji iz suterena , prizemlja, i sprata. Opasnost od nastanka požara i eksplozije, kao i požarno opterećenje, su izražene u suterenu objekta, gdje se nalazi dizel-agregat i akumulatorske baterije. Ove opasnosti su umanjene pošto su prostori agregata i akumulatorske baterije izdvojene u poseban požarni sektor.

Kompleks Opšte bolnice Kotor se sastoji iz više objekata različite spratnosti (P, P+1, P+3). Prizemni objekti su montažni , izvedeni od ležernog, lako-gorivog građevinskog materijala, male otpornosti na požar. Objekti P+1 su građeni od negorivog građevinskog materijala sa učešćem drveta u konstrukciji.

U blizini se nalazi krug “Autoremonta“, gdje se obavlja servisiranje motornih vozila koji je i dijelom prenamjenjen u magacinski prostor. .Krug je zakrčen parkiranim automobilima tako da bi intervencija vatrogasnih vozila u slučaju požara bila otežana. U kompleksu se nalazi hala za popravke, lakirnica , stolarska radionica , skladišta ulja ,boja i lakova.

Velika hala autoremonta prenamjenjena je jednim dijelom u skladišni prostor.

Opasnost od nastanka požara i eksplozije i požarna opterećenja su izražena u prostoru lakirnice i skladišta lakozapaljivih tečnosti, kao i u stolarskoj radionici, a povećane su zbog odsustva osnovnih mjera zaštite od požara (prisustvo gorivog građevinskog materijala, nedovoljne zaštitne zone, nizak stepen vatrootpornosti konstrukcije i dr.)

Gašenje požara u njegovoj početnoj fazi bi bilo otežano zbog nedovoljnog broja priključenja hidrantske mreže.

2.3.2 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 2.

Područje požarnog sektora broj 2. zauzima dio istorijskog gradskog jezgra – područje starog grada u gradskim zidinama, te prostor između dvije rijeke – Male Rijeke i Škurde. Ansambl starog grada se odlikuje specifičnim građevinskim karakteristikama, koja mu daju posebna obilježja. Objekti su zidani od kamenih blokova a međuspratne i krovne konstrukcije su od drveta.

Prisustvo drveta utiče na nizak stepen otpornosti objekata na požar. S obzirom da se objekti naslanjaju jedan na drugi čineći jedinstvene građevinske nizove, prisutna je mogućnost širenja požara preko gorivog materijala u konstrukciji s jednog objekta na drugi. U prizemljima objekata su gorivi sadržaji –prodavnice, poslovne prostorije, ugostiteljski sadržaji, a na spratovima su stanovi. Požarno opterećenje potiče od drveta u konstrukciji, tako i od pomenutih sadržaja u prizemljima.

Naslijeđenu urbanu matricu starog grada karakteriše nepravilna mreža saobraćajnica, sa takvim tehničkim elementima koji bi otežali pristup i manevar vatrogasnih vozila (mala širina kolovoza, nedovoljni vertikalni gabariti zbog blizine objekata, mali radijusi krivina).

Sadržaji koji su prisutni u ovom dijelu su kultura (Kulturni centar „Nikola Đurković“, Pomorski muzej, Državni arhiv, mnogobrojni spomenici), uprava i administracija (Upravna zgrada Opštine Kotor, Skupština opštine), ugostiteljstvo (hoteli i mnogobrojni ugostiteljski objekti). U objektima koji su rekonstruisani poslije zemljotresa iz

1979.godine ,su izvedene osnovne mjere zaštite od požara (unutrašnja hidrantska mreža, dojava požara i dr.) što utiče na smanjenje požarnog rizika.

Na prostoru između Male rijeke i Škurde se nalazi Osnovna škola Njegoš, Osnovni Sud, Osnovno Državno tužilaštvo, Zavod za zapošljavanje PJ Kotor te objekti kolektivnog stanovanja. To su sve objekti novijeg datuma rađeni od negorivog građevinskog materijala , s primjenjenim osnovnim mjerama zaštite od požara.

2.3.3 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru br.3

Požarni sektor broj 3.zauzima područje Dobrote i Plagenata, idući od Male rijeke prema sjeveru.Požarne prepreke na ovom prostoru obuhvataju magistralne i druge gradske saobraćajnice,neizgađene površine između objekata u vidu gradskog zelenila, dječjih igrališta, te dvorišta i bašta. Dominantna funkcija u ovom sektoru je stambena , koja je zastupljena u kolektivnim stambenim objektima. Jedan dio kolektivnih stambenih objekata koji su nastali poslije zemljotresa iz 1979.godine izvedeni su kao montažni objekti (naselje Kamp i naselje SV. Stasije), spratnosti P+0 do P+2, rađeni su sa znatnim učešćem gorivog materijala u konstrukciji, tako da su većinom prvog stepena otpornosti na požar prema JUS-u U.J.I. 240 (do 15 minuta)

Individualni objekti su građeni od negorivog materijala, izuzev drvene krovne konstrukcije.Postavljeni su na dovoljnim međusobnim udaljenostima, tako da je smanjena mogućnost prenošenja požara s jednog na drugi.

Pored stanovanja ovdje se nalaze i objekti zdravstvene i socijalne zaštite (Dom zdravlja Dobrota), obrazovanja i nauke (srednjoškolski centar,studentski dom“Spasić Mašera“, Pomorski fakultet, Osnovna škola „Narodni heroj Savo Ilić“, Institut za biologiju mora), trgovine.

Školski objekti na ovom području su izvedeni u montažnoj konstrukciji male vatrootpornosti. S obzirom da nisu izvedena požarna stepeništa, evakuacija sa spratnih etaža bi bila otežana.

Na području ovog sektora nalaze se dva tržna centra „Kamelija“ i „Dobrota“ , izvedene u armiranobetonskoj konstrukciji. Kod tržnog centra „Kamelija“ izvršena je detaljna rekonstrukcija koja podrazumjeva ugradnju savremenog protivpožarnog sistema „SPLINKLER UREĐAJA“.

2.3.4 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru br.4

Požarni sektor broj 4. predstavlja naselje Perast, koje je 12 km udaljeno od uže gradske zone Kotora. Na području ovog sektora se nalazi Dobrovoljno vatrogasno društvo „Bogoljub Brezić“ - Perast, koje bi intervenisalo u slučaju požara. Dominantna funkcija na ovom prostornom obuhvatu je stanovanje, sa osnovnim pratećim sadržajima, a od drugih sadržaja ovdje se nalazi vila „Perast“, Muzej grada Perasta. Stambena funkcija se odvija u starim objektima tj. istorijskom jezgru naselja. To su stambene palate i kuće sa svim odlikama tradicionalne gradnje- kameni zidovi sa drvenim međuspratnim i krovnom konstrukcijama ,spratnosti od P+1 do P+3. Prisustvo drveta u konstrukcijama objekata utiče na povećanje ukupnog požarnog opterećenja i na smanjenje stepena otpornosti objekata na požar.

Kompleks bivše modne konfekcije „Jadran“ koja se nalazi u središnjem dijelu naselja i neposrednoj blizini stambenih objekata već davno nije u funkciji. Opasnost od izbijanja požara je svedena na minimum jer su kotlovi i rezervoari goriva namjenjeni za grijanje uklonjeni iz objekta. U kompleksu nisu izdiferencirani požarni sektori, tako da mjesta sa najvećim požarnim opterećenjem i opasnostima (skladišta sirovina i gotovih proizvoda, kotlovnica) nisu izdvojena, što znači da bi se požar brzo proširio na cijeli kompleks ,a zatim i na okolno urbano tkivo.

2.3.5 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 5.

Požarni sektor broj 5. zauzima područje naselja Risan, koje je udaljeno 15 km od užeg područja Kotora zajedno sa naseljima Strp, Lipci, Morinj i Kostanjica. Unutar sektora se kao prepreka širenja požara mogu izdvojiti Jadranska magistrala, koja je ujedno i gradska saobraćajnica, te mnogobrojne neizgrađene i ozelenjene površine između objekata. Na ovom području su prisutni raznovrsni sadržaji, kao što su turizam i ugostiteljstvo (hotel Teuta) zdrastvo (Specijalizovana bolnica „Vaso Čuković“) i socijalna zaštita (Dom strih „Grabovac“), te osnovna škola „Veljko Drobnjaković“. Stambena funkcija je zastupljena u objektima kolektivnog i individualnog karaktera. Stambeni objekti su spratnosti od P do P+4. Građeni su od negorivog građevinskog materijala (beton, kamen, cigla), izuzevši krovne konstrukcije koje su najčešće drvene ,kao i međuspratne konstrukcije kod starih objekata. Prisustvo drveta u konstrukciji ovih objekata utiče na povećanje požarnog opterećenja i smanjenje stepena vatrootpornosti konstrukcije prema JUS-u U.J.I.240.

Specijalna bolnica „Vaso Ćuković“ se sastoji iz glavnog objekta sa pratećim sadržajem-kotlovnica sa rezervoarima, dizel agregat. Glavni bolnički objekat čine prizemlje i tri etaže. Izveden je u armiranobetonskoj konstrukciji a ima samo jedno stepenište u cijelom objektu. Evakuacija pacijenata i osoblja sa spratnih etaža bi bila otežana zbog nedostatka protivpožarnog stepeništva, pogotovo što je veliki broj pacijenata nepokretan ili sa otežanim kretanjem, a glavno stepenište nije izvedeno kao sigurnosno.

Na području ovog požarnog sektora se nalazi i Dom starih Grabovac. Sastoji se od tri različita objekta (H paviljon, G objekat i P objekat). „H“ paviljon je izgrađen u montažnoj konstrukciji spratnosti P+1 visokog požarnog opterećenja. Opremljen je hidrantskom mrežom. „G“ paviljon spratnosti je P+3, izgrađen u armiranobetonskoj konstrukciji dok je „P“ paviljon spratnosti P+2 sagrađen 2008 godine u armiranobetonskoj konstrukciji a s obzirom da su primjenjene mjere zaštite od požara ugroženost objekta od požara svedena je na minimum. Do svih paviljona omogućen je pristup vatrogasnim vozilima.

Od većine javnih objekata u ovom sektoru, se nalaze hotel „Teuta “. Objekat je izveden u armiranobetonskoj konstrukciji i spratnosti je P+3. S obzirom da su u objektu primjenjene mjere zaštite od požara (protivpožarno stepenište, unutrašnja hidrantska mreža, podjela u požarne sektore, dojava požara i sigurnosna rasvjeta.), požarna ugroženost objekata je svedena na najmanju mjeru.

Iza Risna prema Herceg Novom, sa desne strane puta Kotor-Herceg Novi je smješten kompleks rezervoara bivšeg Jugopetrola, na lokalitetu Lipci. Na ovom kompleksu se vršilo pretakanje, skladištenje zapaljivih tečnosti (motornih ulja, goriva). Ovi rezervoari nisu više u funkciji, tj. ne koriste se godinama i po planu je njihovo izmještanje tako da opasnost od izbijanja požara na ovom kompleksu i dalje postoji, s obzirom da se na pomenutim rezervoarima nije izvršila degazacija.

2.3.6 Analiza ugroženosti od požara u požarnom sektoru broj 6.

Požarni sektor broj 6. zauzima područje od naselja Pržice, Kavča kao i sela Gornjeg i Donjeg Grblja. Stambena funkcija je zastupljena u objektima kolektivnog i individualnog karaktera. Stambeni objekti su spratnosti od P do P+4. Građeni su od negorivog građevinskog materijala (beton,kamen, cigla), izuzevši krovne konstrukcije koje su najčešće drvene ,kao i međuspratne konstrukcije kod starih objekata. Prisustvo drveta u konstrukciji ovih objekata utiče na povećanje požarnog opterećenja i smanjenje stepena vatrootpornosti konstrukcije prema JUS-u U.J.I.240.

Ovaj požarni sektor je u velikoj mjeri pokriven šumom. Na području Gornjeg Grblja, Kavča i Pržica zastupljene su četinarske šume dok je na području Donjeg Grblja više zastupljena makija i niskogorica tj. nisko rastinje. Opasnost od požara je najviše izražena u ljetnjim mjesecima kada usled sušnog perioda dolazi do izbijanja šumskih požara na cijeloj površini Donjeg Grblja.

Kroz ovaj požarni sektor prolazi jadranska magistrala koja ujedno može poslužiti kao prepreka širenju požara a putna infrastruktura po selima omogućava prilazak vatrogasnim vozilima do svakog stambenog objekta.

U ovom požarnom sektoru nalaze se i industrijski objekti koji su se nalazili u užem gradskom jezgru tako da čine i industrijsku zonu na udaljenosti od 10 km.

U zoni su smješteni pogoni sledećih firmi:

- Skladišni prostor -„Rivijera“
- DAIDO METAL
- Skladište DOO“YU BRIV“ - bivše prostorije fabrike gumeno tehničke robe
- Helada
- Expo.
- Stovarište građevinskog materijala KIPS
- Dom Zdravlja
- HDL Market
- Benzinska pumpa EKO Petrol
- Postrojenje za preradu pjeska itd)
- Garaža preduzeća Blue Line
- Salom automobila „ALIANS – RENAULT“
- Stovarište građevinskog materijala „ DRVOMONT“

Mreža saobraćajnica u ovom požarnom sektoru je izveden tako da je do svakog industrijskog kompleksa omogućen pristup vatrogasnim vozilom u slučaju požara.

Između objekata u krugu kao samih preduzeća postoji dovoljna udaljenost sa aspekta mogućnosti prenošenja požara. Unutar pojedinih prduzeća su izvedene interne saobraćajnice koje omogućavaju pristup do svakog objekta i manevar vatrogasne tehnike u slučaju požara. Sanacijom i boljom propusnom moći tunela „Vrmac“ vrijeme dolaska na intervenciju iznosilo bi 8-10 minuta. Svi industrijski objekti, sa obzirom da su najnovijeg datuma izgradnje, su izvedeni od savremenog građevinskog materijala koji je negoriv, ili teško goriv, usled toga je mogućnost širenja požara putem konstruktivnih elemenata unutar objekata smanjena.

Sa aspekta opasnosti od požara i eksplozije, najugroženiji je objekat A.D. „Rivijera“ koji je prenamjenjen sa fabrike hemijskih proizvoga na skladišni i dijelom proizvodni prostor u kojima se skladišti razna roba koja bi mogla uzrokovati izbijanje požara u samom objektu.

U DAIDO METAL – u je mogućnost nastanka požara zasnovana na tehnološkom procesu skladištenja zapaljivih tečnosti – mašinskih ulja koja se može svesti na minimum uz uslov propisanog korišćenja i skladištenja. Pored toga opasnost od požara i eksplozije prisutna je u prostoru kalionice gdje se koriste zapaljivi i eksplozivni mediji (zapaljive tečnosti, plinovi pod pritiskom i amonijak, metan, aceton). Međutim pravilnim rukovođenjem i eksploatacijom uređaja ,kao i redovnom kontrolom i održavanjem navedene opasnosti se svode na tolerantan nivo.

2.4 PROCJENA UGROŽENOSTI ŠUMA OD POŽARA

Osnovni momenat u razradi Plana borbe za zaštitu šuma od požara ,koji treba da posluži kao orijentacija operativnog vođenja akcije i preduslov za sprovođenje preventivnih mjera za zaštitu od požara jeste izrada šumsko –požarne karte za područje Opštine i kategorizacija šuma prema stepenu ugroženosti od požara .

U tom cilju izrađena je šumsko-požarna karta sa ucrtanim šumskim površinama pojedinih zona prema stepenu ugroženosti.

Pojedine zone na ovoj karti obilježene su na sledeći način:

- Zona I (umjerena ugroženost od požara) – zelena boja
- Zona II (velika ugroženost od požara) – žuta boja
- Zona III (vrlo velika ugroženost od požara)- crvena boja

Šumske kulture četinar pored osnovne boje u preglednoj šumsko-požarnoj karti, obilježene su i posebnim simbolima prikazanim u legendi.

Kategorizacija šuma prema stepenu ugroženosti od požara izvršena je na sledeći način:

U I zonu (umjerena ugroženost) obuhvaćene su manje ugrožene površine šuma u kojima je srednja temperatūra vegetacionog perioda ispod 18°C. Ovdje pripadaju sve šume lišćara u zaleđini, nadmorske visine preko 1000 metara. Ukupna površina ovih šuma iznosi 6 360 ha, a koje su rasprostranjene po sledećim lokalitetima:

a) Visoke bukove šume:

Čeline, Brezovačka planina, Reovačka planina, Štrekanica, Jasenov Do, Mačija planina, Jovičina voda, Velji Vrh i Pištet.

b) Niske šume i šikare hrasta graba i crnog jasena:

Malušina poljana, Bjegoštica, Povrtsnik, Nakovanj, Bjeloš, Zla greda, Grkavac, Ledenica, Korita, Velje selo i Lokvice.

U II. Zoni (velika ugroženost) obuhvaćene su sve šume na lokalitetima, gdje srednja temperatura vegetacionog perioda prelazi 10°C, ispod 1000 metara nadmorske visine. Ukupna površina ovih šuma iznosi 8.105 ha, a raspoređene su na sledećim lokalitetima:

- a. Gornji Grbalj –mozaik šikara i makija :Lastva, Gorovići, Bratešići, Nalježići, Čavori, Poda (2 325 ha).
- b. Gornji Grbalj- hrastove šume (Mezalin, Šišiće, Nalježići (175 ha))
- c. Gornji Morinj- Bakoči-Bunovići hrastova šuma Bjelika (90 ha)
- d. Donji Grbalj- široko područje makija :Jaz; Glavatske kuće, Pobrđe, Lješevići, Bogova, , Glavatičići, Krmovica, Višnjevo (3 430 ha)
- e. Cerovnik –Zvečava :Moraik niske šume i šikare hrasta kitnjaka, crnog graba, bijelog graba, i jasena (1 050 ha)

f. Morinj, Orahovac, Ljuta –Dobrota :šikare hrasta, crnog jasena i graba (800 ha)

U III. Zoni (vrlo velika ugroženost) obuhvaćene su sve šume naročito ugrožene od požara na lokalitetima do 1 000 metara nadmorske visine, u koju su zonu obuhvaćene sve četinarske šumske kulture i lišćarske šume u blizini saobraćajnica sa velikim prometom vozila, a dostupne su većem broju izletnika, turistima i mještanima.

Ukupna površina šuma u ovoj zoni iznosi 1 797 ha od čega na četinarske kulture otpada 367 ha, a na lišćarske šume 1 431 ha.

- α. Lokaliteti šumskih četinarskih kultura su sledeći: Vrmac, Lovćenske strane, Krimalj, Duplja, Goražda, Peraško brdo, Dobrotske strane, Lukovac i Dragalj.
- β. Lišćarske šume (niske šume i šikare): Vrmac, Glogovac, Risansko brdo, Strp, Kostanjica, Stoliv, Kavač).

I pored toga što je na teritoriji opštine Kotor izrađenost puteva velika, i dobro je povezana sa svim naseljima, selima i zaseocima, veliki šumski kompleksi su nepristupačni za prilaz i intervenisanje vatrogasnih jedinica sa vatrogasnom tehnikom. Teren na mnogim šumskim kompleksima je srednje prohodan do teško prohodan, to je i prilaz ljudstva u slučaju požara otežan ili onemogućen.

Protivpožarni putevi i čišćenja šuma urađeno je jedino na dijelu Vrmac, te je tu lakše izvoditi uspješnije akcije gašenja kada bi došlo do pojave požara.

Pregled puteva dat je na posebnoj karti.

Usljed nedostatka dovoljnog broja prirodnih i vještačkih vodnih objekata javlja se i problem u vodosnabdjevanju pri gašenju požara.

Problem nedostatka vode izražen je na području čitave teritorije opštine, izuzev bližeg zaleđa zaliva gdje se koristi voda iz vodovodne mreže, a može da se koristi i morska voda.

Na području donjeg Grblja, Vrmca i Krivošija postoje bistijerne većeg kapaciteta koje bi se mogle uz neznatna ulaganja, osposobiti, napuniti vodom i koristiti u slučajevima pojave požara na ovim područjima.

Pregled vodnih objekata i hidranata dati su kao posebni prilozi planom.

2.4.1 Zaključak iz procjene ugroženosti šuma i požara

Procjena ugroženosti šuma od požara izrađena je na temelju: veličine šumskih kompleksa, starosti šuma, mreži i stanju puteva, snabdijevnosti vodom, stepenu opasnosti baziranom na pojavama dosadašnjih požara, primjene tehničkih mjera gašenja, ocjene provedenosti zaštite šuma od požara (sektorisanja, prosjeka, stanje uz dalekovode), lokacije lako zapaljivih materijala, ocjene organizovanosti, opremljenosti i osposobljenosti, te efikasnosti gašenja).

Ugroženost šuma od požara podijeljena je u tri stepena:

- umjerena ugroženost
- velika ugroženost
- vrlo velika ugroženost

Uzimajući u obzir sve naprijed navedene elemente kao i klima, vrstu šume, izdušnost opštine, nenaseljenost, nepristupačnost, navike ljudi i druge otežavajuće okolnosti, procjenju se da je ugroženost šume od požara u opštini Kotor veoma velika, te da bi se postigao neki uspjeh, treba blagovremeno preuzeti odgovarajuće mjere na prevazilaženju mnogih nedostataka koji su sada ispoljeni. U protivnom, ugroženost može biti takva da prevazilazi naše mogućnosti.

2.5 MJERE, SNAGE I SREDSTVA ZA ZAŠTITU OD POŽARA

2.5.1 Mjere za zaštitu od požara

Pod mjerama zaštite i spašavanja od požara podrazumijevaju se preventivne, operativne i sanacione mjere.

Preventivne mjere

Za fazu preventivne zaštite određuju se one mjere za zaštitu i spašavanje kojima se utiče na spriječavanje nastanka nesreće, odnosno na otklanjanje ili smanjanje djelovanja nesreće.

Preventivne mjere obuhvataju:

- sistem administrativnih mjera (detaljnim urbanističkim planovima pridržavati se propisanih urbanističko – tehničkih uslova,
- primjenu propisa o građenju
- postavljanje prepreka koje mogu zadržati požar,
- hidrometeorološke prognoze,
- izradu i donošenje opštinskog plana za zaštitu i spašavanje od požara u kojem se definišu obaveze svih učesnika u zaštiti i spašavanju od požara,
- obuku i obezbjeđivanje materijalnih sredstava i drugih resursa potrebnih za izvršavanje planiranih aktivnosti,
- edukaciju stanovništva za reagovanje u slučaju požara.

Operativne mjere

Za fazu spašavanja određuju se one mjere kojima se neposredno vrši spašavanje ugroženih ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine i kojima se utiče na smanjenje, odnosno sprečavanje širenja posljedica.

Operativne mjere obuhvataju:

- organizaciju rukovođenja i koordinacije akcijama zaštite i spašavanja (angažovanje opštinskog tima za upravljanje u vanrednim situacijama),
- blagovremeno angažovanje operativnih jedinica i drugih struktura društva,
- informisanje stanovništva i nadležnih organa,
- pripremu i angažovanje svih materijalnih resursa,
- pružanje prve medicinske pomoći i kontrola zdravstvene situacije,
- evakuaciju stanovništva,
- prihvatanje, smještaj i zbrinjavanje ljudi i izmještanje materijalnih dobara,
- snabdijevanje namirnicama i pijaćom vodom iz cistijerni,
- zaštitu i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- obezbjeđivanje javnog reda i mira na ugroženom području.

Sanacione mjere

Za fazu otklanjanja posljedica planiraju se one mjere zaštite i spašavanja kojim se obezbjeđuju osnovni uslovi za život i rad na ugroženom području.

Sanacione mjere obuhvataju:

- osposobljavanje stambenih i infrastrukturnih objekata za upotrebu (rekonstrukcija, sanacija i dr.),
- sanaciju terena,
- sprovođenje zdravstvenih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite,
- organizovanje, prikupljanje, raspodjelu pomoći i pružanje komunalnih usluga, radi bržeg normalizovanja života stanovništva,

- prikupljanje podataka o posljedicama nastalim po ljude, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu,
- procjenu i utvrđivanje nastalih šteta.

2.5.2 Snage i sredstva za zaštitu od požara

Pod snagama za zaštitu od poplava podrazumijevamo sve raspoložive ljudske resurse koji se angažuju u slučaju nastanka poplava. Shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju definisano je da su to operativne jedinice.

Operativne jedinice koje se angažuju na zaštiti i spašavanju od požara su:

- opštinske službe za zaštitu i spašavanje;
- jedinice civilne zaštite;
- specijalističke jedinice;
- dobrovoljne jedinice za zaštitu i spašavanje;
- jedinice za zaštitu i spašavanje privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (preduzetne jedinice);
- jedinica za gašenje požara iz vazduha (Avio – helikopterska jedinica).

Opštinska Služba za zaštitu i spašavanje

U Službi zaštite su zaposlena 25 spasioca od kojih je 22 operativno.

Kada je u pitanju oprema Službe za zaštitu i spašavanje navodimo sljedeće:

Vozila

- Komandno vozilo Lada Niva, godina proizvodnje 2008, posada 4+1
- Navalno vozilo Mercedes Vario, godina proizvodnje 2006, posada 6+1 zapremine tanka 2000 litara i zapremine tanka pjenila 200 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak) kapaciteta 2000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
- Navalno vozilo Mercedes Atego, godine proizvodnje 2010, posada 5+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
- Pateće vozilo Mercedes Actros, godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 7000 litara i zapremine tanka pjenila 500 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 4000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
- Pateće vozilo Mercedes Actros, godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 7000 litara i zapremine tanka pjenila 500 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 4000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
- Šumsko vozilo Mercedes Unimog, godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.

- Šumsko vozilo Mercedes Unimog, godina proizvodnje 2009, posada 2+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.

Navedena vozila su nova i opremljena najsavremenijom opremom i sva posjeduju agregate.

- Šumsko vozilo Camiva Berrliet, posada 6+1, zapremine tanka 2700 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
- Autocistijerna Tam 190, godina proizvodnje 1986, posada 2+1, zapremine tanka 6000 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 litara, bez mogućnosti usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
- Autocistijerna Tam 190, godina proizvodnje 1986, posada 2+1, zapremine tanka 6000 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 litara bez mogućnosti usisavanja vode.
- Malo tehničko vozilo Zastava 815, godina proizvodnje 1986, posada 5+1, opremljeno vatrogasnom armaturom i agregatom.
- Služba posjeduje i prenosni agregat snage 24kw.

Kada su u pitanju prenosne pumpe navodimo sljedeće:

- Prenosnu vatrogasnu motornu pumpu marke „GODIVA“, kapaciteta 2200 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
- Pet prenosnih vatrogasnih motornih pumpi marke „HONDA“, kapaciteta 1100 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
- Prenosnu vatrogasnu motornu pumpu marke „TOMOS“, kapaciteta 750 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.

Kada su u pitanju vatrogasne skale navodimo sljedeće:

- Trodjelnu skalu rastegaču sa upornim nogama dužine 11 m.
- Pet dvodjelnih skala rastegača dužine 8 m.
- Dvije dvodjelne skale rastegača dužine 10 m.
- Osam skala kukača dužine 4 m.

Služba u vatrogasnom spremištu posjeduje i određenu količinu opreme i sredstava za rezervu, koje se sastoje od vatrogasnih crijeva svih vrsta, vatrogasnih armatura, protivpožarnih aparata, pjenila i druge opreme.

Obzirom na to, da je odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, uloga i nadležnost opštinske službe u značajnoj mjeri izmijenjena, tako da ona daje prvi odgovor na sve vrste hazarda koji se dogode na teritoriji opštine, potrebno je vršiti njeno dodatno opremanje za djelovanje, između ostalog, i u slučaju požara.

Pored resursa kojima raspolaže služba zaštite opštine Kotor, za efikasno i kvalitetno djelovanje u slučaju nastanka požara angažuju se i javna preduzeća (JP Vodovod i kanalizacija i Javno komunalno preduzeće), kao i ostali važniji privredni subjekti koji mogu biti angažovani u požarima.

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Bogoljub Brezić“, Perast

Društvo ima šest zaposlenih profesionalnih vatrogasaca i aktivna 32 dobrovoljca.

Kada je u pitanju oprema navodimo sljedeće:

- Prenosna vatrogasna motorna pumpa, sa pripadajućom autoprikolicom, marke „ROZENBAUER“, kapaciteta 1600 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
- Prenosna vatrogasna motorna pumpa marke „GODIVA“, kapaciteta 2200 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
- Prenosna vatrogasna motorna pumpa marke „GENMAC“, kapaciteta 750 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.

Kada su u pitanju vatrogasne skale navodimo sljedeće:

- Trodjelna skala rastegača sa upornim nogama dužine 12m.
- Dvodjelna skala rastegača dužine 12m.
- Dvodjelna nastavljajača dužine 5m.
- Skala kukača dužine 4m.
- Skala igla dužine 3,5m.

Od opreme imaju i dva agregata, i to jedan za napajanje Vatrogasnog doma, marke „HONDA“, snage 3 kW i jedan u navalnom vozilu marke „GENMAC“, snage 1,2kW.

Vatrogasna vozila:

- Navalno vozilo marke „TAM 170“, godina proizvodnje 1983, godina rekonstrukcije 1998, posada 6+1, kapacitet tanka 3000l vode i 400l pjenila, kombinovana pumpa pogonjena kardanom „ROZENBAUER 165“, srednji i visoki pritisak, kapaciteta 1600 l/8bar i 400 l/40bar, na krovu ugrađen monitor.
  - Kombinovano vozilo marke „ZASTAVA 80/10“, godina proizvodnje 1986, izvršena prenamjena 2010. godine, posada 2+1, kapacitet tanka 1600l, kapacitet pjenila 100l, stabilna pumpa pogonjena kardanom marke „VATROSPREM“, kapaciteta 1600 l/min, na krovu ugrađen monitor.
  - Autocistijerna marke „TAM 190“, godina proizvodnje 1986, godina rekonstrukcije 2013, posada 2+1, kapacitet tanka 6000 litara, stabilna pumpa pogonjena kardanom marke „TURBO INSTITUT“, kapaciteta 2000 l/min.
  - Autocistijerna marke „FAP 13-14“, godina proizvodnje 1982, posada 2+1, kapacitet tanka 8000l, stabilna pumpa pogonjena kardanom marke „VATROSPREM“, kapaciteta 1600 l/min, na krovu ugrađen vodeni top.
  - Komandno vozilo marke „LADA NIVA“, godina proizvodnje 2006, posada 3+1.
Vozila marke „TAM 170“ i „ZASTAVA 80-10“ imaju mogućnost usisavanja vode u vozilo preko kardanske pumpe.
  - Društvo posjeduje i jednu električnu potopnu pumpu kapaciteta 12 t/h. Takođe i potreban šumski alat, ručne baterije, kao i neophodan ručni alat (mace, macole, sjekire, pile, pajsere i klješta za armaturu).
- Društvo u vatrogasnom spremištu posjeduje i određenu količinu opreme i sredstava za rezervu koje se sastoje od vatrogasnih crijeva svih vrsta, vatrogasnih armatura, pp aparata, pjenila i druge opreme.

Opštinska organizacija Crvenog krsta

Opštinska organizacija Crvenog krsta nema stalno zaposlenih, sekretar i programski saradnici su volonteri. Takođe, ima dvadeset obučenih volontera za programske aktivnosti i podjelu pomoći na terenu.

Radne prostorije, u sklopu kojih je i magacin za skladištenje pomoći, su u vlasništvu Crvenog krsta.

***

Sastavni dio ove procjene čini karta požarom ugroženih područja u koju su unešeni podaci o ugroženom stanovništvu, stambenim i pomoćnim objektima, privrednim, infrastrukturnim i drugim objektima.

3. ZAKLJUČCI

- 1) Planom zaštite od požara na teritoriji Opštine Kotor, utvrđene su mjere i radnje zaštite od požara koje su dužne organizovati i sprovesti preduzeća, organi, organizacije i građani na teritoriji Opštine Kotor, u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara, otkrivanja i gašenja požara, kao i pružanja pomoći uotklanjanju posljedica prouzrokovanih požarom.
- 2) Organizovanje i sprovođenje zaštite od požara, kao djelatnosti od posebnog interesa za teritoriju Opštine Kotor, vrši se na osnovu zakona i drugih propisa i ovog plana, kao i planova privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (preduzetni planovi) na teritoriji Opštine Kotor, koji moraju biti usaglašeni sa ovim planom.
- 3) Procjena ugroženosti daje preporuke za stvaranje uslova za upravljanje rizicima kroz planiranje, izgradnju i uređenje prostora, posebno gradskih naselja, te da se u granicama ekonomskih mogućnosti, stvore povoljniji uslovi za život, rad i zaštitu od požara i drugih hazarda, tj. da se gubici u ljudstvu, materijalnim sredstvima i oštećenju infrastrukturnih objekata svedu na najmanju moguću mjeru.
- 4) Nosioци aktivnosti u organizovanju i sprovođenju zaštite od požara dužni su ulagati stalne napore na podizanju efikasnosti zaštite od požara prema svojim mogućnostima i potrebama, naročito u vanrednim uslovima gašenja požara i spasavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i elementarnim nepogodama, koristeći pri tome savremena dostignuća nauke i tehnike.

- 5) Služba zaštite Opštine Kotor mora u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju biti kadrovski, materijalno i stručno osposobljena za efikasno djelovanje u gašenju svih vrsta požara i u tom cilju neophodno je da razrađuje operativne planove akcije gašenja požara na objektima preduzeća, organa i organizacija, na stambenim objektima, poljoprivrednim i šumskim gazdinstvima.
- 6) Teritoriju Opštine Kotor karakterišu visoka požarna opterećenja, kako zbog velikog broja stambenih i privrednih objekata, instalacija i skladišta, tako i zbog šumskih kompleksa.
- 7) Požari u Opštini Kotor mogu izazvati značajne ljudske i materijalne gubitke, kao i izrazito negativne posljedice po životnu sredinu, s obzirom na karakteristike teritorije, povredljivost, gustinu naseljenosti, izgrađenost pojedinih naselja, tehničko-tehnološki sadržaj urbanih struktura i objekata od značaja, stanje saobraćajnica i pratećih sadržaja i dr.
- 8) Zahtjevi za savremenu i efikasnu zaštitu od požara pretpostavljaju adekvatnu primjenu savremenih tehničko-tehnoloških procesa i opreme. To znači da se zaštita od požara mora sprovoditi planski, na osnovu stručnog i naučnog sagledavanja opasnosti i procjene ugroženosti. izgrađenosti i koeficijent iskorišćenja zemljišta (tj. visinu objekata) u užim gradskim zonama.
- 9) Obučavanje i opremanje pripadnika operativnih jedinica, kao i edukovanje i podizanje nivoa opšte požarne kulture kod građana predstavlja stalan zadatak svih subjekata nadležnih u oblasti zaštite od požara, a sve sa ciljem smanjenja posljedica od požara.

* * *

Izvor podataka:

- Plan zaštite od požara iz 1994 godine
- Plan zaštite od poplava iz 2014 godine
- Vodoprivredna osnova Republike Crne Gore iz 2001. godine,
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“, br. 13/07 i 32/11),
- Pravilnik o metodologiji za izradu elaborata o procjeni ugroženosti od prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih hazarda („Sl. list CG“, br. 44/08),
- Pravilnik o metodologiji za izradu planova za zaštitu i spašavanje („Sl. list CG“, br. 44/08),
- Strateški plan razvoja opštine Kotor 2013-2017
- Ministarstvo kulture, Menadžment plan prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora, 2011
- Opština Kotor, www.opstinakotor.me
- Turistička organizacija Kotor

GLAVA II

DOKUMENTA OPŠTINSKOG PLANA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POŽARA

1. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POŽARA (STRUKTURNE I NESTRUKTURNE MJERE)

Mjere za zaštitu i spašavanje od požara predstavljaju organizovane radnje i postupke koji pripremaju i sprovode državni organi i organizacije, organi lokalne uprave, privredna društva, pravna lica i preduzetnici u cilju sprovođenja adekvatnih aktivnosti (mjere preventivne zaštite), tokom požara (mjere zaštite i spašavanja), kao i prilikom otklanjanja posljedica od požara.

1.1 Mjere i aktivnosti nakon dobijanja upozorenja o mogućnosti nastanka požara/upozorenja o ekstremnim meteorološkim uslovima

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama preduzima radnje na način na koji je to definisano ovim planom. Prvenstveno se razmatra postojeća situacija, pri čemu u opšta razmatranja spadaju:

- praćenje informacija o vremenskim prilikama i požarima;
- procjena zahtjeva u pogledu rukovođenja i koordiniranja;
- analiza lokalnih resursa i razmatranje potreba za dodatnim resursima u pogledu osoblja, zaštite imovine, spašavanja od požara i podrške iz vazduha;
- obezbjeđivanje da radove na ublažavanju posljedica od požara sprovode i kontrolišu vlasnici ili korisnici;
- priprema aktivnosti u cilju adekvatnog informisanja javnosti i lokalnog stanovništva;
- izrada i objavljivanje izvještaja o trenutnoj situaciji itd.

Zavisno od težine situacije i daljih najava o pogoršanju vremenskih prilika, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama može da formira stručnu operativnu grupu koja će za potrebe efikasnijeg rukovođenja i koordiniranja kontinuirano vršiti:

- Analizu informacija o požarima u cilju procjene vjerovatnih posljedica, i to:
  - koje oblasti su izložene riziku od požara;
  - koje oblasti mogu biti izložene riziku od odsječenosti;

- koja područja mogu biti izložena riziku od posrednih efekata, kao posljedica prekida u infrastrukturi, snabdijevanju električnom energijom, plinom, vodom, funkcionisanju telefonskih veza, kanalizacionom sistemu, sistemu zdravstvene zaštite, saobraćaju ili radu službi koje vrše zaštitu i spašavanje.
- Utvrđivanje šta je ugroženoj zajednici potrebno da zna i da radi dok se razvija situacija sa požarom;
- Procjenjivanje karakteristika ugroženih populacija;
- Povezivanje sa relevantnim vlasnicima određene infrastrukture/imovine (npr. vodovodom i elektrodistribucijom);
- Sprovođenje strategija za odgovor kako je to zahtijevano, a na osnovu procjene posljedica od požara;
- Nastavak praćenja situacije na ugroženom području;
- Nastavak izviđanja i prikupljanja informacija itd.

1.2 Mjere zaštite i spašavanja od požara po fazama

Mjere zaštite i spašavanja od požara, koje se sprovode u tri faze, date su u tabelarno.

MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
1. Preventivne mjere			
Redni broj	Naziv mjere	Nosioci aktivnosti	Napomena
1.1.	Neprekidno praćenje situacije na planu zaštite i spašavanja od požara na teritoriji opštine Kotor	Lokalna samouprava	
1.2.	Ažuriranje Opštinskog plana za zaštitu i spašavanje od požara	Lokalna samouprava	
1.3.	Inspeksijski nadzor iz svih oblasti koje utiču na zaštitu i spašavanje od požara (planiranje, izgradnja, održavanje i dr.)	Lokalna samouprava	
1.4.	Jačanje preventive u oblasti zaštite i spašavanja od požara kroz sistem prostornog planiranja i urbanizma i kroz prilagođavanje opštinskih podzakonskih akata	Lokalna samouprava	
1.5.	Izvršavati redovno čišćenje i okošavanje požarnih puteva na teritoriji opštine Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Javno komunalno preduzeće, Služba zaštite	Javno komunalno preduzeće
1.6.	Definisanje adekvatne komunikacije u sistemu rane najave, radi blagovremene najave i izdavanja upozorenja	Lokalna samouprava Direktorat za vanredne situacije Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore	

1.7.	Obezbjediavanje smještajnog prostora, opreme i tehničkih uputstava za postupanje u oblasti zaštite i spašavanja od požara	Lokalna samouprava	
1.8.	Sprovođenje propagandnih mjera, edukacija stanovništva i kontinuirano podizanje svijesti	Lokalna samouprava Direktorat za vanredne situacije	
1.9.	Obezbjediavanje savremene opreme i materijalno-tehničkih sredstava za zaštitu i spašavanje od požara	Lokalna samouprava	
1.10.	Stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje od požara	Lokalna samouprava Direktorat za vanredne situacije	
1.11.	Izvršiti edukaciju službenika lokalne samouprave po pitanju postupanja u slučaju vanrednih situacija (požara)	Lokalna samouprava Direktorat za vanredne situacije	
1.12.	Osposobljavanje opštinskih struktura i službi za prvi odgovor	Lokalna samouprava	
1.13.	Redovno ažuriranje mape rizika u GIS bazi	Lokalna samouprava Služba zaštite	
2. Operativne mjere			
2.1.	Organizacija, rukovođenje i koordiniranje akcijama zaštite i spašavanja od požara	Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama	
2.2.	Upotreba savremene opreme i sredstava za spašavanje od požara	Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama Služba zaštite	
2.3.	Angažovanje operativnih jedinica	Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama	
2.4.	Stvaranje uslova za brzu intervenciju službi za zaštitu i spašavanje	Lokalna samouprava	
2.5.	Preduzimanje neophodnih operativnih mjera, radnji i postupaka na smanjenju štetnog dejstva požara	Operativne jedinice za zaštitu i spašavanje	
2.6.	Angažovanje na otklanjanju posljedica požara u urbanim zonama	Lokalna samouprava	Služba zaštite i spašavanja Sekretarijat za urbanizam,

			građevinarstvo i stambene poslove Sekretarijat za privredu, preduzetništvo, saobraćaj i komunalne poslove Javno komunalno preduzeće Javno preduzeće Vodovod i kanalizacija Elektro distribucija Građevinske i ostale privatne firme Građani
2.7.	Pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim	Hitna pomoć Kotor Dom zdravlja Kotor	
2.8.	Sprovođenje evakuacije ugroženih i nastradalih građana i materijalnih dobara sa ugroženog područja;	Opštinska organizacija Crvenog krsta Kotor Služba zaštite i druge operativne jedinice Uprava policije – Područna jedinica Kotor	
2.9.	Zaštita i spašavanje životinja	Lokalna samouprava	Veterinarska ambulanta
2.10.	Spašavanje biljaka i biljnih proizvoda	Lokalna samouprava	
2.11.	Obezbjediavanje osnovnih uslova za život stanovništva na opožarenom području	Lokalna samouprava	
2.12.	Neprekidno i pravovremeno obavješćavanje stanovništva na ugroženom području	Lokalni mediji	
3. Otklanjanje posljedica			
3.1.	Procjena štete od požara	Opštinska komisija za procjenu štete	
3.2.	Informisanje stanovništva	Lokalni mediji	
3.3.	Uređenje zona za smještaj ugroženog stanovništva (izgradnja montažnih naselja – postavljanje kontejnera)	Lokalna samouprava Opštinska organizacija Crvenog krsta Kotor Lokalna privatna preduzeća	
3.4.	Organizovanje prikupljanja i raspodjele pomoći nastradalom stanovništvu	Lokalna samouprava Opštinska organizacija Crvenog krsta Kotor Lokalna privatna preduzeća	
3.5.	Izmiještanje i smještaj materijalnih i kulturnih dobara od značaja	Lokalna samouprava Opštinska organizacija	

		Crvenog krsta Kotor Lokalna privatna preduzeća	
3.6.	Sprovođenje zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite i sprovođenje drugih aktivnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane požarima	HES Doma zdravlja Kotor Veterinarska ambulanta Lokalna samouprava	Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje Ministartstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Veterinarska uprava Fitosanitarna uprava
3.7.	Stvaranje uslova za normalizovanje života ljudi i rada na ugroženom području	Lokalna samouprava	

1.2.1 Zaštita ključne infrastrukture

Ključna infrastruktura i imovina u zajednici (preduzeća, putevi, elektro mreža, stambeni, poslovni i drugi objekti itd.) mogu biti oštećeni u slučaju požara. Stoga se moraju preduzeti sve neophodne mjere za njenu zaštitu, pri čemu će Opštinski tim za upravljanje vanrednim situacijama utvrđivati prioritete zaštite.

1.2.2 Zatvaranje puteva

Direkcija za saobraćaj u saradnji sa Upravom policije Kotor i glavnim saobraćajnim inspektorom odgovorna je za zatvaranje magistralnog puta, dok je opština Kotor odgovorna za zatvaranje lokalnih i nekategorisanih puteva.

O zatvaranju puteva stanovništvo će odmah biti obaviješteno saopštenjima preko lokalnih sredstava informisanja radija i televizije ili preko lokalnih kontakt osoba iz pojedinih naseljenih mjesta ili mjesne zajednice.

1.2.3 Evakuacija

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama procjenjuje situaciju na ugroženom području i donosi odluku o sprovođenju evakuacije na teritoriji opštine.

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama procjenjuje potrebu i dostavlja predlog Operativnom štabu za vanredne situacije, o donošenju odluke od strane Vlade Crne Gore o evakuaciji stanovništva iz jedne u drugu opštinu. Opštinski tim sprovodi donesenu odluku i nalaže realizovanje konkretnih radnji i aktivnosti koje će sprovoditi Služba za zaštitu i spašavanje, uz pomoć drugih nadležnih subjekata zaštite i spašavanja, kao što su: OO Crveni krst, Vojska Crne Gre, Uprava policije PJ Kotor, nadležni organi lokalne uprave, specijalističke jedinice i dr.

Uprava policije odgovorna je da obezbijedi prohodnost evakuacionih puteva, bezbjednost građana koji se evakušu, kao i da zaštiti imovinu na području sa kojeg je izvršena evakuacija.

Crveni krst učestvuje u prihvatu i smještaju evakuisanog stanovništva, izbjeglih i raseljenih lica, prižanju pomoći i sprovođenju drugih mjera koje mogu doprinijeti zbrinjavanju nastradalog i ugroženog stanovništva (Zakon o Crvenom krstu Crne Gore, član 9 stav 1 tačka 5).

Ostali subjekti angažovat će se na zadacima zaštite i spašavanja u skladu sa prirodom svoje osnovne djelatnosti, npr. izviđači mogu biti angažovani na podizanju šatorskih naselja, radio amateri na uspostavljanju radio veza i sl.

Službe i timovi koji vrše evakuaciju imaju obavezu evidentiranja ljudi pogođenih vanrednom situacijom uzrokovanom požarom, uključujući one koji su evakuisani.

1.2.4 Spašavanje od požara

Služba zaštite vrši aktivnosti spašavanja koje preduzima u situacijama u kojima dobrovoljna evakuacija nije moguća, nije uspjela ili se smatra previše opasnom po ugrožena lica ili zajednicu. Prije započinjanja aktivnosti spašavanja treba sprovesti procjenu raspoloživih resursa za spašavanje iz požara ukoliko nije urađena prije vanrednih zbivanja.

Spašavanje se smatra visokorizičkom aktivnošću i za spasioce i za lica kojima je potrebno spašavanje. Spasioci treba uvijek da sprovedu dinamičnu procjenu rizika prije pokušaja spašavanja iz požara.

Resursi koji se nalaze na raspolaganju za korišćenje tokom spašavanja koja će se obavljati u Opštini prikazani su u Prilogu br. 2 i 3.

Prilikom spašavanja logistiku za pružanje prve medicinske pomoći i zbrinjavanje davaće Hitna medicinska pomoć i ekipe Doma zdravlja, kao i ekipe opštinskog Crvenog krsta.

1.2.5 Obnova zaliha

Tokom požara može se desiti da pojedina naselja ili domaćinstva budu odsječena zbog oštećenja električnih vodova, vodovoda itd. pa se u takvim okolnostima može javiti potreba za obnovom zaliha osnovnim životnim potrebštinama za ljude i za stoku u izolovanim naseljima. Kada informacije sa terena nagovještavaju da može doći do izolacije

pojedinih naselja ili domaćinstava, lokalna uprava će preporučiti preduzećima ili domaćinstvima da povećaju zalihe osnovnih potrepština.

Služba zaštite će pružiti podršku izolovanim zajednicama pomaganjem u prevozu osnovnih potrepština alternativnim putevima. Takođe, Služba zaštite će raditi sa humanitarnim agencijama na dostavljanju pomoći zajednicama koje su izolovane.

1.2.6 Postupanje građana u slučaju požara

Mjere i način postupanja građana prije, za vrijeme i nakon požara date su u uputstvu za postupanje u slučaju rizika od poplava (Prilog broj 5).

Pored toga, potrebno je vršiti permanentnu edukaciju stanovništva na ugroženom području, kako bi se unaprijedila njihova preventivna aktivnost, za što su se veoma iskustvenim i korisnim pokazala štampana uputstva dijeljena ugroženim porodicima.

2. OPERATIVNE JEDINICE (LJUDSKI I MATERIJALNI RESURSI)

- Operativne jedinice koje se angažuju na zaštitu i spašavanje od požara su:
- Služba zaštite Opštine Kotor
- Specijalističke jedinice;
- Dobrovoljne jedinice za zaštitu i spašavanje;
- Jedinice za zaštitu i spašavanje privrednih društava i drugih pravnih lica.

Pregled ljudskih i materijalnih resursa operativnih jedinica koje mogu biti angažovane u slučaju požara na teritoriji opštine dat je u Prilogu broj 2.

3. ORGANI LOKALNE UPRAVE, PRIVREDNA DRUŠTVA, DRUGA PRAVNA LICA I PREDUZETNICI (LJUDSKI I MATERIJALNI RESURSI)

- Pod organima lokalne uprave, privrednim društvima, drugim pravnim licima i preduzetnicima u smislu sprovođenja ovog plana, podrazumijevaju se subjekti koji su opremljeni i osposobljeni za zaštitu i spašavanje od požara, i to:
- JP „Vodovod i kanalizacija“;d.o.o.
- Javno komunalno preduzeće Kotor;d.o.o.
- Direkcija za uređenje i izradnju Kotora;
- Dom zdravlja Kotor;
- Elektro distribucija Kotor i drugi.
- Pregled ljudskih i materijalnih resursa organa lokalne uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica dat je u Prilogu broj 3.

4. RUKOVOĐENJE I KOORDINACIJA PRI AKCIJAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POŽARA

Pozivanje i mobilizacija raspoloživih operativnih jedinica na teritoriji opštine vrši opština. Pripadnici operativnih jedinica, u slučaju mobilizacije dužni su da se odazovu na poziv upućen preko sredstava javnog informisanja.

Zaštitom i spašavanjem na području opštine rukovodi Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama koji se sastoji od predstavnika lokalne uprave, javnih preduzeća i ustanova, kao i od predstavnika privrednih društava, preduzetnika i drugih pravnih lica koji mogu uzeti učešće u zaštiti i spašavanju od poplava.

U sastavu Opštinskog tima je i predstavnik područne jedinice Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova (Prilog broj 1).

Kada su u akcijama zaštite i spašavanja na području opštine angažovane operativne jedinice koje obrazuje Ministarstvo ili su operativne jedinice angažovane na zahtjev Ministarstva, koordinaciju i rukovođenje učesnika zaštite i spašavanja vrši Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova.

Koordinaciju i rukovođenje aktivnostima zaštite i spašavanja u slučaju proglašenja vanrednog stanja jedne ili više opština, vrši Koordinacioni tim za upravljanje u vanrednim situacijama.

Izveštaj o aktivnostima koje su sprovedene podnosi se svaka 3 sata Opštinskom timu za upravljanje u vanrednim situacijama.

Organizaciona šema djelovanja koja definiše način koordinacije i rukovođenja materijalnim i ljudskim resursima u Crnoj Gori, kao i organizaciona šema koja definiše način koordinacije i rukovođenja materijalnim i ljudskim resursima na teritoriji opštine u slučaju nastanka poplava data je u Prilogu broj 4.

5. MEĐUOPŠTINSKA I MEĐUNARODNA SARADNJA

Ukoliko raspoložive snage koje je, na umanjenju posljedica od požara, angažovala lokalna uprava nijesu dovoljne, na predlog komandira Službe zaštite i spašavanja, Ministarstvo može angažovati službe zaštite i spašavanja susjednih i ostalih opština u Crnoj Gori.

Lokalna uprava u slučaju potrebe, takođe, može direktno pozvati Službe zaštite i spašavanja susjednih opština.

Odluku o traženju pomoći od drugih država u slučaju nastanka vanrednog stanja donosi Ministarstvo, shodno bilateralnim i drugim sporazumima o međunarodnoj saradnji u slučajevima nastanka prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih civilizacijskih katastrofa, kao i ustaljenoj proceduri kada se pomoć traži od organa pri EU, UN i dr.

Od 2001. godine utvrđen je Mehanizam za civilnu zaštitu EU, koji je usmjeren da olakša saradnju u intervencijama pomoći u okviru civilne zaštite. U Mehanizmu učestvuju:

zemlje članice EU, zemlje koje pripadaju evropskoj ekonomskoj zoni i zemlje kandidati koje su potpisale Memorandum o saradnji sa Evropskom komisijom (ukupno 32 države).

Opština je dužna da planira mjere i aktivnosti kojima će se omogućiti pravovremeno i brzo realizovanje zadataka koji za cilj imaju prihvatanje međunarodne pomoći u okviru koncepta pod nazivom Podrška zemlje domaćina (Host Nation Support), koji podrazumijeva dolazak formiranih timova iz zemalja EU (koje pripadaju Mehanizmu za civilnu zaštitu EU) na ugroženo područje.

6. INFORMISANJE GRAĐANA I JAVNOSTI

Za informisanje javnosti o požarima na području opštine, kao i posljedicama po ljude, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu nadležna je Opština, a podatke prikuplja od opštinskih službi i organa koji su neposredno angažovani u aktivnostima za zaštitu i spašavanje od požara.

Službena saopštenja o nastupanju vanrednog stanja, njegovom obimu, aktivnostima i mjerama koje je potrebno preduzeti u akcijama zaštite i spašavanja od požara daje Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova.

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama obezbijediće da lokalno stanovništvo bude stalno informisano o situaciji sa požarima. Raspoloživi načini informisanja uključuju:

- Hitna obavještenja;
- SMS poruke;
- Lokalne radio stanice – Radio Kotor, Skala radio i dr.;
- Mobilnu i fiksnu telefoniju;
- Komunikaciju putem radio veze;
- Usmeno obavještenje koristeći kurirsku službu unutar mjesne zajednice;
- Web sajt Opštine;
- Štampane medije;
- E-mail;
- Fax;
- Pisana obavještenja;
- Društvene mreže.

7. NAČIN ODRŽAVANJA REDA I BEZBJEDNOSTI PRILIKOM INTERVENCIJA

Mjere održavanja reda i bezbjednosti prilikom sprovođenja aktivnosti u cilju umanjenja posljedica od požara vrši Uprava policije preko Područne jedinice u opštini Kotor. Detaljna razrada mjera i aktivnosti na planu održavanja reda i bezbjednosti u slučaju požara, treba da bude sačinjena u svakoj PJ Uprave policije.

8. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE PLANA

Opština u svom budžetu planira finansijska sredstva za zaštitu i spašavanje od požara, na osnovu predviđenih mjera i aktivnosti, kao i na osnovu vrijednosti nastalih šteta od požara iz prethodnih godina.

Opština u svom budžetu planira finansijska sredstva potrebna za zbrinjavanje i evakuaciju ugroženog stanovništva u okviru teritorije opštine.

Sredstva za troškove smještaja stanovništva evakuisanog iz jedne u drugu opštinu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Takođe, jedan dio aktivnosti koji se odnosi na operativne i sanacione mjere finansira se iz budžeta Crne Gore.

GLAVA III

PRILOZI

PRILOG BROJ 1 TIM ZA UPRAVLJANJE U VANREDNIM SITUACIJAMA OPŠTINA KOTOR

R. br.	IME I PREZIME	NAZIV SUBJEKTA, FUNKCIJE	TELEFON
1.	Aleksandar-Saša Stjepčević	Opština Kotor Predsjednik Opštine	069/340-625
2.	Lidija Petrone Kolar	Ministarstvo unutrašnjih poslova Direktorat za vanredne situacije Načelnica PJ H. Novi	067/9112161
3.	Petar Abramović	Glavni administrator	067/729-908
4.	Igor Popović	Uprava policije Načelnik OB Kotor	067/184-502
5.	Tatjana Kondanari	JZU Dom zdravlja Direktor	069/468-557
6.	Ivan Ilić	JZU Opšta bolnica Kotor Direktor	069/044-047
7.	Maksim Mandić	Služba zaštite i spašavanja Komandir	067/ 272-244
8.	Ilko Marović	Crveni krst Crne Gore Sekretar opštinske organizacije	067/508-269 032/325-483
9.	Goran Kankaraš	Elektrodistribucija Šef snabdijevanja EPCG Kotor	067/609-950
10.	Zoran Mrdak	„Komunalno d.o.o.“ Kotor Direktor	067/637-204
11.	Duško Blečić	AD „Napredak“ Kotor Direktor	067/650-059

PRILOG BROJ 2
PREGLED LJUDSKIH I MATERIJALNIH RESURSA OPERATIVNIH
JEDINICA KOJE MOGU BITI ANGAŽOVANE U SLUČAJU POŽARA

1. SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOTOR					
Odgovorno lice: Maksim Mandić Broj telefona: 067272244 Broj zaposlenih koji se mogu angažovati: 24					
R. br.	NAZIV I VRSTA SREDSTVA - OPREME	NAMJENA	Jed. mjere	Brojno stanje	Napomena
1	2	3	4	5	6
I - VATROGASNA VOZILA					
1.	Lada Niva	Komandno vozilo		1	Godina proizvodnje 2008, posada 4+1.
2.	Mercedes Vario	Navalno vozilo		1	Godina proizvodnje 2006, posada 6+1 zapremine tanka 2000 litara i zapremine tanka pjenila 200 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak) kapaciteta 2000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
3.	Mercedes Atego	Navalno vozilo		1	Godina proizvodnje 2010, posada 5+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
4.	Mercedes Actros	Prateće vozilo		1	Godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 7000 litara i zapremine tanka

					pjenila 500 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 4000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
5.	Mercedes Actros	Prateće vozilo		1	Godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 7000 litara i zapremine tanka pjenila 500 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 4000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
6.	Mercedes Unimog	Šumsko vozilo		1	Godina proizvodnje 2010, posada 2+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
7.	Mercedes Unimog	Šumsko vozilo		1	Godina proizvodnje 2009, posada 2+1, zapremine tanka 4000 litara i zapremine tanka pjenila 300 litara. Pumpa je kombinovna-srednji i visoki pritisak kapaciteta 3000 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
8.	Camiva Berliet	Šumsko vozilo		1	Posada 6+1, zapremine tanka 2700 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 l/min sa mogućnošću usisavanja vode.
9.	Tam 190	Autocistijerna		1	Godina proizvodnje

					1986, posada 2+1, zapremine tanka 6000 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 litara, bez mogućnosti usisavanja vode. Na krovu ugrađen monitor.
10.	Tam 190	Autocistijerna		1	Godina proizvodnje 1986, posada 2+1, zapremine tanka 6000 litara. Pumpa je kombinovna kapaciteta 1600 litara bez mogućnosti usisavanja vode.
11.	Zastava 815	Malo tehničko vozilo		1	Godina proizvodnje 1986, posada 5+1, opremljeno vatrogasnom armaturom i agregatom.
II - PUMPE ZA VODU					
1.	GODIVA	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		1	Kapaciteta 2200 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
2.	HONDA	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		5	Kapaciteta 1100 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
3.	TOMOS	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		1	Kapaciteta 750 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
III – AGREGATI					

2. DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO PERAST

Odgovorno lice: Krsto Žmukić

Broj telefona:

Broj dobrovoljaca koji se mogu angažovati: 32

R. br.	NAZIV I VRSTA SREDSTVA - OPREME	NAMJENA	Jed. mjere	Brojno stanje	Napomena
1	2	3	4	5	6
I - VATROGASNA VOZILA					
1.	TAM 170	Navalno vozilo		1	Godina proizvodnje 1983, godina rekonstrukcije 1998, posada 6+1, kapacitet tanka 3000l vode i 400l pjenila, kombinovana pumpa pogonjena kardanom „ROZENBAUER 165“, srednji i visoki pritisak, kapaciteta 1600 l/8bar i 400 l/40bar, na krovu ugrađen monitor.
2.	ZASTAVA 80/10	Kombinovano vozilo		1	Godina proizvodnje 1986, izvršena prenamjena 2010. godine, posada 2+1, kapacitet tanka 1600l, kapacitet pjenila 100l, stabilna pumpa pogonjena kardanom marke „VATROSPREM“, kapaciteta 1600 l/min, na krovu ugrađen monitor.
3.	TAM 190	Autocistijerna		1	Godina proizvodnje 1986, godina rekonstrukcije 2013, posada 2+1, kapacitet tanka 6000 litara, stabilna pumpa pogonjena kardanom

					marke „TURBO INSTITUT“, kapaciteta 2000 l/min.
4.	FAP 13-14	Autocistijerna		1	Godina proizvodnje 1982, posada 2+1, kapacitet tanka 8000l, stabilna pumpa pogonjena kardanom marke „VATROSPREM“, kapaciteta 1600 l/min, na krovu ugrađen vodeni top.
5.	LADA NIVA	Komandno vozilo		1	Godina proizvodnje 2006, posada 3+1.
II - PUMPE ZA VODU					
1.	ROZENBAUER	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		1	Kapaciteta 1600 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
2.	GENMAC	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		1	Kapaciteta 750 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
3.	GODIVA	Prenosna vatrogasna motorna pumpa		1	Kapaciteta 2200 l/min, sa pripadajućim usisnim i potisnim crijevima.
III – AGREGATI					
1.	GENMAC	Agregat		1	1,2kW
2.	HONDA	Agregat		1	3 kW

PRILOG BROJ 3

**PREGLED LJUDSKIH I MATERIJALNIH RESURSA ORGANA LOKALNE UPRAVE, PRIVREDNIH DRUŠTAVA,
DRUGIH PRAVNIH LICA I PREDUZETNIKA**

Redni broj	NAZIV FIRME	Sjedište i adresa	Direktor	Kontakti	Odgovorno lice	Vrsta i količina građevinskih mašina
1.	YUBRIV	Škaljari bb Kotor	Jovan Bujković	Tel: 032/325 892 Mob: 069/030525 Fax:032 / 325 841 E-mail: yubriv@t-com.me	Vojislav Bujković	<ul style="list-style-type: none"> - 3 mini bagera - 1 mini utovarivač - 5 utovarivača - 1 kombinovana mašina - 3 buldožera - 1 grejder - 1 mašina za bušenje - 1 mašina za pobijanje - 14 rovokopača - 5 auto dizalica - 5 građevinska krana - 7 valjaka (5, 7, 10 i 15t) - 6 viljuškara (3 i 4t) - 34 kamiona - 2 auto pumpe za beton - 2 fabrike betona - 1 čeljusna drobilica - 1 sijačica - 2 poluprikolice, cisterna za prevoz cementa - 1 poluprikolica cisterna, 27 000l - 4 poluprikolice sandučarke, 25 m³ - 1 niskonoseća prikolica 45 t - 3 niskonoseće prikolice 25 t - 1 prikolica UTVA - 4 kompresora - 5 agregata - 1 lafetna bušilica - 10 vibro navijača raznih - 3 mašine za rezanje asfalta - 7 muljnih pumpi – raznih

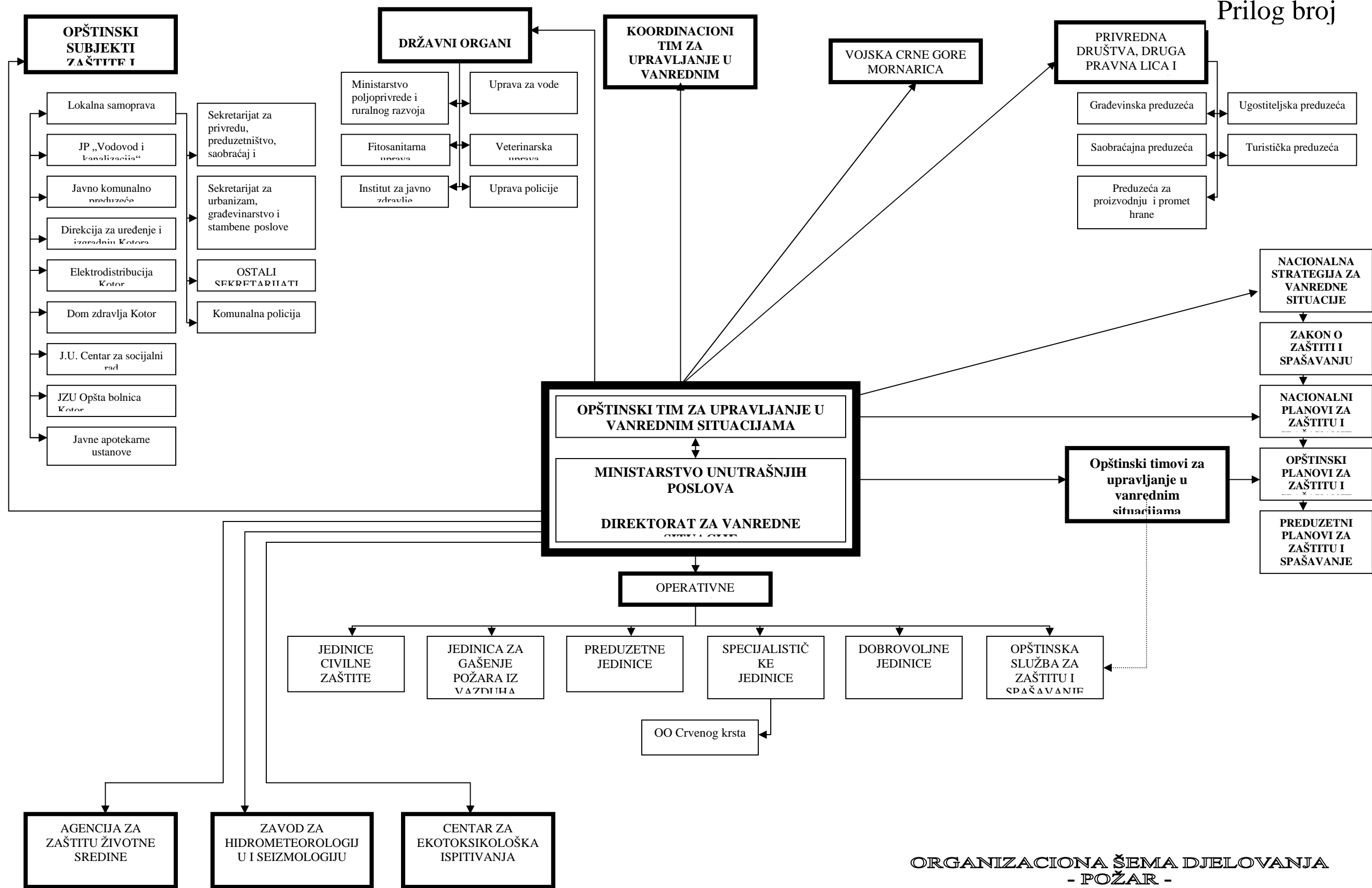

					<p>kapaciteta</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pogon za proizvodnju betonskih elemenata - 1 pogon za izradu građevinske stolarije - 1 pogon za izradu aluminijske bravarije - 1 radionica za opravku mašina i vozila - 7 pikamera - 1 makaze za kidanje željeza OSA SH 30 za velike bagere - 2 makaza za lomljenje kamena KRUPP za velike bagere <p><u>PLOVNA MEHANIZACIJA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - REMORKER „KRSTO“ (predviđen za razna tegljenja, dužina 24m, širina 6 m, gaz 2m) – 1 kom - TRAJEKT „VASILJE“ (brod trajekt predviđen za sve vrste transporta, pretovara i vršenja hidrograđevinskih radova) – 1 kom - TRAJEKT „GORAN“ (brod trajekt predviđen za sve vrste transporta, pretovara i vršenja hidrograđevinskih radova) – 1 kom - REFULER „DEJAN“ (brod je predviđen za produbljivanje mora i korita rijeka sa sopstvenim tovarnim prostorom 1200t, zapremina 350m³, dužina 45m, širina 10m, pogon 2xCAT 350 Ks, pumpa 2 kom, usisna cijev Ø400mm, izlazna cijev)
--	--	--	--	--	---

						<ul style="list-style-type: none"> - 1 kom - PONTON (dužina 34m, širina 14,5m, gaz 0.60m-1.60m – 1 kom -BARZE (za prevoz raznog materijala od 300 – 400 t, dužina 28m) – 2 kom - REFULER (dužina 8 m, širina 5m, gaz 0,8 m, dužina cijevi 1500m – 1 kom - REMORKER (dužina 9 m, širina 2m, gaz 0,60m, motor FAP 130 Ks – 1 kom - Ronilačka barkasa NINA – 1 kom
2.	JP „Vodovod i kanalizacija“	Dobrota Kotor	Roganović Dragan	Mob: 067/571-819		<ul style="list-style-type: none"> - 28 vozila - lada - jugo- folswagen - 2 teretna vozila mercedes TAM 2t - 5 specijalnih vozila – cistijerne za vodu, fekalne cistijerne, pokretna radionica - 1 građevinska mašina - 1 motorni kompresor - 1 mobilni dizel agregat 470kw
3.	Javno komunalno preduzeće Kotor	Škaljari bb Kotor	Lazović Đordije	Tel: 032/339-221 Mob: 067/257-975		<p>Grđevinska operativa</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 kom RD 130 utovarivač - 2 kubika - 1 RD 600 B rovokopač - 4 valjka - 1 teretno vozilo kiper 3,5 t <p>Reciklaža Lovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 kamion kiper - 1 poljoprivredna mašina traktor - 2 prikolice za transport đubreta - 1 kompakter - 1 buldođer - 3 viljuškara - kamion kiper 12m³

					<p>Zelenilo</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 motorna pila - 4 motorne kosačice - 1 motokultivator - 1 motorna prskalica - 1 mot produž - 1 mot za ograde - 1 motorna pila za drva - 1 putničko vozilo marke „Golf“ - 1 teretno vozilo - korpa za obrez stabala - 1 teretno vozilo kiper 2,5 m³ - 1 mašina za oranje <p>Neka bude čisto</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 moto duvalica - 2 motorne pile - 2 motokosačice <p>Azil</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 terensko vozilo za prevoz životinja <p>Uprava</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 putnička vozila <p>Kamenolom</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 utovarna lopata - 1 rovokopač - 1 putničko vozilo <p>Kapela</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 furgon 1 karavan 1 motorna kosačica 1 puvalica <p>Čistoća</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 putnička automobila - 1 prikolica - 1 električna čistilica
--	--	--	--	--	--

						<ul style="list-style-type: none"> - 3 teretna vozila kiper - 2 čistilice - 1 gradevinska mašina - 1 cisterna - 12 teretna radna vozila
4.	CARINVEST	Lastva Grbaljska bb, 85317 Lastva Grbaljska	Marko Carević	Tel: 033/463700 Mob: 069/021281		<ul style="list-style-type: none"> -3 bagera -3 utovarivača -1 kombinirka -1 buldožer

ORGANIZACIONA ŠEMA DJELOVANJA - POŽAR -

PRILOG BROJ 5

UPUTSTVO ZA POSTUPANJE GRAĐANA U SLUČAJU RIZIKA OD POŽARA

Požari su česte elementarne nepogode koje mogu biti lokalnih razmjera – ukoliko pogađaju naselje ili manje zajednice, ili velikih razmjera – ukoliko pogađaju veći broj opština.

Požari se mogu dogoditi svuda. Čak i vrlo male vatre, koji djeluju bezopasno, mogu izazvati požare većih razmjera.

Požari se u velikom broju slučajeva ne mogu spriječiti, ali postoje određene aktivnosti koje čovjek može preduzeti, a koje će preduprijeti ili umanjiti posljedice prouzrokovane ovom prirodnom nepogodom.

Kako postupati za vrijeme evakuacije?

Ako morate da se evakuišete – napustite dom:

- Isključite sve električne uređaje, isključite plin i iskopčajte struju na glavnom prekidaču čak i ako nema struje u vašem domu.
- Zaključajte objekat/stan koji napuštate.
- Ponesite najdražu igračku/slikovnicu svog djeteta.
- Evakuišite domaće životinje, a ako to nije moguće oslobodite ih iz objekata u kojima su smještene.
- Uzmite pripremljene nužne stvari. Ne zaboravite da ponesete lična dokumenta i neophodne lijekove, jer je moguće da ćete biti odsutni duži period iz svog doma.
- Ponesite flaširanu vodu za piće.
- Obavijestite nadležne za evakuaciju ako želite da se evakuišete sopstvenim vozilom.
- Obavijestite nadležne za evakuaciju ako imate bolesnog člana porodice koji zahtijeva posebne postupke i zdravstvenu zaštitu.
- Pažljivo pratite putokaze i sve druge informacije objavljene od strane nadležnih institucija. Na ovaj način ćete izbjeći odlazak do opasnih područja.
- Ako vozite ne blokirajte ulice i puteve, kako bi spasilački timovi nesmetano funkcionisali.
- Obratite pažnju na uputstva koja su donijele nadležne institucije. One upravljaju i rukovode u vanrednim situacijama i koordiniraju radom spasilačkih timova.

PRILOG BROJ 7
KARTE

PRILOG BROJ 8

UPUTSTVA

UPUTSTVO ZA EVAKUACIJU

Faza 1 – Odluka o evakuaciji

Lokalni tim za požare može da donese odluku o evakuaciji ugrožene zajednice u sljedećim okolnostima:

- imovina će vjerovatno biti ugrožena požarom;
- imovina će vjerovatno biti odsječena, a ljudi koji u njoj žive ne mogu izdržati uslove odsječenosti;
- kao posljedica požara ugroženo je javno zdravlje i evakuacija se smatra najdjelotvornijim opcijom za upravljenje rizikom. Uloga je člana Tima zaduženog za pitanja zaštite zdravlja i higijensko-epidemiološka pitanja tokom poplave da izvrši procjenu i upravlja situacijom.
- ključne usluge su pretrpjele štetu i nijesu dostupne zajednici, te se evakuacija smatra najdjelotvornijom opcijom za upravljenje rizikom.

Prilikom planiranja evakuacije u obzir treba uzeti sljedeće:

- predviđene posljedice od požara, vrijeme njihovog nastanka i pouzdanost predviđanja;
- veličinu i lokaciju zajednice koju treba evakuisati;
- vjerovatno trajanje evakuacije;
- vremensku prognozu;
- vrijeme potrebno za obavljanje evakuacije;
- raspoloživo vrijeme za obavljanje evakuacije;
- prioritete evakuacije i organizaciju planiranja evakuacije;
- pristupne i izlazne rute koje su na raspolaganju;
- trenutni i vjerovatni budući status ključne infrastrukture;
- resurse potrebne za obavljanje evakuacije;
- raspoložive resurse za obavljanje evakuacije;
- skloništa, uključujući Centre za humanitarnu pomoć, prostorije za ugrožene, itd;
- osjetljive grupe ljudi i objekte;
- prevoz;
- evidenciju/registrovanje;
- bezbjednost osoblja iz službi za vanredne situacije;
- različite faze procesa evakuacije.

Faza 2 – Upozorenja

Upozorenja mogu da obuhvate upozorenje da se obave pripreme za evakuaciju i upozorenje za hitnu evakuaciju. Kada se donese odluka o evakuaciji, ugrožena zajednica se upozorava da treba da se evakuiše. Upozorenja o evakuaciji mogu se distribuirati metodama nabrojanim u poglavlju 3 ovog plana.

Poruke sa upozorenjem o evakuaciji će pripremiti i objaviti Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova u saradnji sa komandrom Službe zaštite i spašavanja, kao i drugim ključnim službama i ekspertima.

Faza 3 – Povlačenje

Povlačenje će kontrolisati Uprava policije, u saradnji sa Službom zaštite i spašavanja. Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, u saradnji sa nadležnim opštinskim strukturama će dati preporuke u pogledu najprikladnijih ruta za evakuaciju i lokacija na koje treba evakuisati ugrožene zajednice, itd.

Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, Služba za zaštitu i spašavanje, Hitna služba doma zdravlja i nadležni organi-lokalna uprava će obezbijediti resurse, ako su dostupni, i pružiti podršku Upravi policije u kontroli ruta, a mogu i da pomognu Upravi policije u organizovanju prevoza tokom evakuacije.

Uprava policije će kontrolisati bezbjednost evakuisanih područja.

Od lica koja se evakušu će se tražiti da koriste sopstvena sredstva prevoza, gdje je to moguće. Za one bez vozila ili drugih sredstava, prevoz će biti organizovan. U svrhu realizacije evakuacije mogu se koristiti i raspoloživi helikopteri. Zone za slijetanje i uslovi za angažovanje određuju se u saradnji sa Direktoratom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova.

Faza 4 – Sklonište

Centri za humanitarnu pomoć i/ili prostorije za ugrožene (škole, mjesne zajednice, lovački domovi i sl.) u kojima se vodi briga o osnovnim potrebama ljudi tokom požara mogu se formirati kako bi se zadovoljile najurgentnije potrebe ljudi pogođenih požarom.

Uprava policije, kroz konsultacije sa Direktoratom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, će se povezati sa nadležnim organima lokalne uprave, preko Tima za požare, radi planiranja, otvaranja i funkcionisanja centara za pomoć.

Sklonište za životinje

Za domaće životinje i životinje koje su u pratnji evakuisanih lica biće uspostavljene lokacije sa skloništima za životinje. Za zdravlje i bezbjednost životinja brinuće nadležni predstavnici veterinarski službi, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, predstavnici lokalne uprave i vlasnici životinja.

Faza 5 – Povratak

Lokalni tim za požare, kroz konsultacije sa Upravom policije, utvrdiće kada je za evakuisana lica bezbjedno da se vrate svojim domovima i organizovaće obavještanje zajednice o tome.

Uprava policije će upravljati povratkom evakuisanih lica uz pomoć drugih službi i agencija, po potrebi.

Za odluku o povratku potrebno je razmotriti sljedeće:

- trenutnu situaciju na požarištu;
- status sa sistemima za ublažavanje posljedica od požara;
- veličinu i lokaciju zajednice;
- pristupne i izlazne rute koje su na raspolaganju i njihov status;
- resurse potrebne za koordinaciju povratka;

- grupe sa posebnim potrebama;
- vremenska prognoza;
- prevoz, naročito za ljude bez pristupa prevozu.

Prekid usluga

U slučaju poplave može doći do prekida u pružanju niza usluga, kao npr. zatvaranje puteva koje može uzrokovati prekid linija kojima se kreću školski autobusi, oštećenje postrojenja za vodosnabdijevanje što može uticati na snabdijevanje pitkom vodom.

UPUTSTVO – SISTEM ZA UPOZORAVANJE O MOGUĆEM IZBIJANJU POŽARA

Upozorenja o požarima

Informacije o predviđenom nivou i opasnosti od požara mogu se naći na sajtu Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju (www.meteo.co.me).

Upozorenje o mogućim nastancima požara Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju dostavlja Direktoratu za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, zatim Direktorat dostavlja informacije opštinama sa instrukcijama o neophodnim mjerama koje je potrebno preduzeti, a zatim opštine dostavljaju te informacije mjesnim zajednicama.

Informacije o preduzetim aktivnostima idu od mjesne zajednice, preko opštine, do Direktorata.

PRILOG BROJ 9
LOKALNI TIM ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POŽARA KOJI SE U SLUČAJU
POTREBE MOŽE AKTIVIRATI ZA SPROVOĐENJE ODREĐENIH MJERA I
AKTIVNOSTI

R. br.	IME I PREZIME	NAZIV SUBJEKTA, FUNKCIJE	TELEFON
1.	Aleksandar Stjepčević	Opština Kotor Predsjednik opštine	069/340-625
2.	Lidija Petrone Kolar	Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Načelnica PJ H. Novi	067/9112-161
3.	Igor Popović	Uprava policije Rukovodilac	067/184-502
4.	Tatjana Konadanari	JZU Dom zdravlja Direktor	069/468-557
5.	Maksim Mandić	Služba zaštite i spašavanja Komandir	067/ 272-244
6.	Zoran Mrdak	„ Komunalno d.o.o. Kotor Direktor	067/637-204
7.	Dragan Roganović	JP Vodovod i kanalizacija Direktor	067/571-819
8.	Zoran Vučinović	Opština Kotor Načelnik Komunalne policije	067 545 465
9.	Goran Kankaraš	Elektrodistribucija Šef snabdijevanja EPCG Kotor	067/609-950
10.	Slavica Vojinović	Opština Kotor Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i stambene poslove Sekretar	Telefon/fax: 032/325-863
11.	Zoran Stanković	Opština Kotor Sekretarijat za privredu, preduzetništvo, saobraćaj i komunalne poslove Sekretar	Telefon/fax: 032/325-865
12.	Branko Nedović	Potpredsjednik Opštine	032/325-857
13.	Petar Abramović	Glavni administrator	069/729-908
14.	Ilko Marović	Crveni krst Crne Gore Sekretar opštinske organizacije	067/508-269 032/325-483

PRILOG BROJ 10
RADNA GRUPA ZA IZRADU PLANA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POŽARA

1. Branko Nedović Potpredsjednik Opštine Kotor, koordinator Radne grupe
2. Srđan Dragomanović, Menadžer Opštine Kotor
3. Maksim Mandić, komandir Službe zaštite i spašavanja Kotor
4. Eduard Kovačić, predstavnik Službe Zaštite
5. Krsto Žmukić, predstavnik DVD „Bogoljub Brezić“ Perast
6. Zoran Vučinović, načelnik Komunalne policije
7. Biljana Peranović, Sekretar Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije
8. Nikola Mršulja, načelnik Službe zajedničkih poslova
9. Nenad Vukadinović, Sekretar sekretarijata za zaštitu prirodne i kulturne baštine
10. Danijela Jablan, predstavnik Sekretarijata za urbanizam, građ. i prostorno planiranjež
11. Budislav Vasić, predstavnik Sekretarijata za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj
12. Đorđije Janković, predstavnik Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora
13. Dragan Roganović, direktor DOO „Vodovod i kanlizacija“ Kotor
14. Zoran Mardak, direktor DOO „Komunalno Kotor“ Kotor
15. Igor Popović, načelnik Uprave policije – ispostava Kotor
16. Mitar Vidović, tehnički direktor „Elektroprivrede CG“ AD Nikšić – Elektrodistribucija Kotor
17. Tatjana Kondanari, direktor Doma zdravlja Kotor
18. Ilko Marović, Crveni krst Kotor
19. Bruno Brkanović, Lučka kapetanija Kotor